

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat,

DIRECTOR :
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE DIRECȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, Primarul General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiț**, Consilier la Inalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Prodecen al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Instrăinarea Codurilor. Din Proiectul Codului Civil* (urmare) de Judex;
- *România și Congresele Internaționale de Drept*, de I. Gr. Periețeanu
- *Din năzdrăvăniile Unificării*, de Vede tot;
- *L'évolution de l'État* par Andre Corteano, Recenzie, de Eugen Petiț, Consilier la Inalta Curte de Casație;

JURISPRUDENTE:

- Curtea de Casație s. III; *Herman Leventer cu Sfrul Bercovici* 'Avocat. Procură. Apel. Ce condițiuni trebuie să îndeplinească pentru a fi considerată ca având dată certă? Art. 36 legea avocaților; art. 1.182 și urm. C. civil), cu *Notă* de avocatul Jaques Moscovici;
- Curtea de apel București s. II: *Regia Autonomă C. F. R. cu Ana Ivanovici* (Prestițiu. Moartea inculpatului. De când curge termenul de prescripție? Sechestrul asigurător. Dacă poate constitui un act întrerupător de prescripție? Art. 593 și 594 Dr. penală; art. 1865 C. civil);
- Curtea de apel Buc. s. V: *Soc. Adevărul cu Dr. François Bebeunec*. (Operă literară și artistică. Reproducere indirectă fără autorizarea autorului. Sancțiune. Art. 2 și 12 Convenția dela Berna; art. 2 al legii pentru protecțiunea proprietății literare și artistice române din 28 Iunie 1933), cu *Notă* de Dr. E. C. Decusară;
- Trib. Ilfov secția IV: *Al. Stoicescu și George Virgil Vasilescu dați judecării pentru delictul prevăzut de art. 181 al. 1 și 299 al. 2 C. penal.* (Injurii și ultragii aduse prin scris, într'o broșură, religiei și membrilor clerului. Instanța competentă a judeca), cu *Notă* de M. Graur.
- Curtea de apel din Douai: (Locatar principal. Responsabilitatea în cazul sub locațiunei, când ocupația se prelungește și după expirarea contractului), cu *Notă* de judecătorul Hariton Udrea;
- † *Ștefan Praporgescu*, (necrolog) de Gică Ionescu procuror la Curtea de Apel din București.

INSTRĂINAREA CODURILOR

(Urmare, vezi No. 16, 17, 18 și 19 din 1933)

*Continuăm — fără comentarii — publicarea extra-
Legislativ, pentru a se vedea măsura în care autorii
selor din proiectul Codului civil elaborat de Consiliul
lui au urmat modelele germano-maghiare.*

I

Din Proiectul Codului Civil

Proiectul codului civil român¹⁾

Supravegherea instanței tutelare

Art. 393. — Instanța tutelară va supraveghea activitatea tutorului.

Dacă actele sau faptele tutorului vatămă interesele minorului, instanța tutelară va lua măsurile cerute de împrejurări.

Art. 394. — Tutorul va da instanței tutelare orice lămuriri i se vor cere asupra persoanei și bunurilor minorului.

Codul civil german²⁾

Îngrijirea și supravegherea tribunalului de tutelă

Art. 1837. — Tribunalul de tutelă trebuie să supravegheze întreaga activitate a tutorului și contractatorului și să intervie prin ordine și interziceri propice în cazuri de contraveniri.

Art. 1839. — Tutorul precum și contractatorul trebuie să comunice informațiuni tribunalului de tutelă, la cererea acestuia, în orice timp despre gestiunea tutelei și despre situația personală a pupilului.

Proiectul codului civil maghiar³⁾

Supravegherea autorității tutelare

Art. 288. al. 1. — Autoritatea tutelară supraveghează pe tutor și pe tutorul de control ca să-și îndeplinească îndatoririle și să îngrijească după necesitate de apărarea intereselor minorului, dând îndrumări potrivite.

Art. 290. — La somația autorității tutelare tutorul și tutorul de control este îndatorat să dea toate informațiile necesare asupra persoanei și averii pupilului.

¹⁾ Textul depus la Camera.

²⁾ Traducerea d-lui *Em. Cașolțeanu*, Buc. 1914.

³⁾ Traducerea din volumul „Minoritatea” de dl. Consilier *G. P. Docan*.

Art. 395. — Minorul care va împlini vârsta de 14 ani sau orice persoană interesată se va putea plânga instanței tutelare împotriva actelor sau faptelor tutorului.

Art. 396. — Tutorul va fi ascultat de câte ori instanța tutelară este chemată să ia o hotărâre.

De asemenea va fi ascultat, dacă este cu putință, minorul care a împlinit vârsta de 14 ani.

Exercițiul tutelei

Art. 402. — Tutorul va îngriji de persoana minorului; îi va administra bunurile și îl va reprezenta.

Art. 403. — Tutorul va exercita drepturile prevăzute de art. 267, 269, 270.

Instanța tutelară va putea mărgini drepturile tutorelui privitoare la instrucțiunea ce urmează să fie dată minorului, hotărând felul ei.

Tutorul nu va putea să schimbe felul instrucțiunii stabilite de părinți, fără încuviințarea instanței tutelare.

Art. 404. — Instanța tutelară va înlocui, potrivit cu rânduelile procedurii civile, inventarul tuturilor bunurilor minorului.

Cu prilejul inventarierii, tutorul va averta la întrebarea delegatului instanței tutelare, creanțele ce are împotriva minorului sub pedeapsă de a le pierde.

Art. 416. — Incuviințarea prealabilă a instanței tutelare este de trebuință pentru următoarele acte.

1. Renunțarea la moștenire sau legat;
2. Convențiunea de împărțeață sau de rămânere în devălmășie;
3. Cumpărarea sau înstrăinarea nemiscătoarelor; înstrăinarea bunurilor mișcătoare, întru cât nu este cerută de nevoile administrațiunii sau constituirea de drepturi reale asupra oricărui bun;
4. Incasarea capitalului;
5. Contractarea de împrumuturi sau de obligațiuni cambiale.
6. Transacțiunea;
7. Compromisul sau concordatul;
8. Renunțarea la o acțiune pornită sau la căile de atac împotriva unei hotărâri;
9. Continuarea exploatării ori lichidarea unei întreprinderi industriale sau unui fond de comerț;
10. Imputernicirea unei persoane ca reprezentant comercial;
11. Locațiunea unui fond de comerț;

Art. 1827. — Tribunalul trebuie să asculte pe pupil înainte de a decide asupra aprobării unui contract etc. iar dacă pupilul a împlinit etatea de 14 ani, atunci și asupra eliberării din cetățenia statului.

Art. — 1826. Tribunalul de tutelă înainte de a decide aprobarea vreunui act al tutorului trebuie să asculte pe contraturtor întrucât acesta există și ascultarea este posibilă.

Art. 1827. al. 2. — Dacă pupilul a împlinit etatea de 18 ani, atunci tribunalul de tutelă pe cât posibil trebuie să-l asculte înainte de a decide asupra aprobării unuia din actele juridice menționate de art. 1821, 1822 Nr. 3..

Girarea tutelei

Art. 1793. — Tutorul are dreptul și datoria de a îngriji pentru persoana și averea pupilului, în deosebi a reprezenta pe pupil.

Art. 1800. — Dreptul și datoria tutorului de a îngriji pentru persoana pupilului se determină după dispozițiunile art. 1631, 1632, 1633 relativ la puterea părintească.

Art. 1802. — Tutorul trebuie să inventarizeze averea ce există la intrarea în funcțiunea de tutor sau ce-i cade mai târziu pupilului, iar după ce a certificat acest inventar că este exact și complet, trebuie să-l înainteze tribunalului de tutelă.

Art. 1822.¹⁾ — Tutorul trebuie să aibă aprobarea tribunalului de tutelă:

1. Pentru un act juridic prin care pupilul este obligat a lua o dispozițiune asupra averii sale, în total sau asupra unei succesiuni ce i-a căzut, sau asupra succesiunii sale legale viitoare precum și pentru a lua o dispozițiune asupra părții pupilului într-o succesiune.
2. Pentru renunțarea la o succesiune sau la un legat, la parte din rezervă precum și la un contract de partaj al unei succesiuni.

Comp. art. 1821 p. 1—4.

Comp. art. 1822 p. 8—9.

Comp. p. 12.
Comp. p. 12.
Comp. p. 12.

Comp. p. 3.

Comp. p. 11.

Art. 292 al. 1. — Autoritatea tutelară va asculta după posibilitate pe minorul care a împlinit 14 ani, înainte de a decide în cauzele lui personale mai importante...

Art. 291. — Autoritatea tutelară va asculta și pe tutorul de control înainte de a aproba actul sau faptul tutorului privitor la persoana sau averea pupilului...

Art. 292 al. 2. — Autoritatea tutelară va asculta pe minorul care a împlinit etatea de 18 ani mai înainte de a lua sau aproba dispoziții prin care se schimbă esențial sau se reduce fondul averii minorului...

Tutorul

Art. 253. — Dreptul și îndatorirea tutorului este de a îngriji de pupil, a-i administra averea și a-l reprezenta.

Art. 255. — Drepturile și îndatoririle tutorului privitoare la persoana pupilului se vor exercita în conformitate cu dispozițiile art. 162—165.

Art. 259. — Autoritatea tutelară poate limita atribuțiile tutorului privitoare la persoana pupilului. Poate decide în special felul și cariera pentru care tutorul să educe pe copil...

Art. 256. — Tutorul se poate abate numai cu aprobarea autorității tutelare dela dispozițiile luate de părintele îndreptățit la numirea tutorului prin dispoziția sa pentru caz de moarte privitoare la persoana care să îngrijească de copil și de educația lui.

Art. 263. — Tutorul este obligat să înainteze autorității tutelare un tablou de averea pupilului administrată de el...

Art. 273.¹⁾ — În afară de cazurile prevăzute separat de lege, tutorul trebuie să ceară aprobarea autorității tutelare pentru următoarele acte:

16. A primi succesiune sau legat grevate de sarcini sau cu legate, a refuza o succesiune sau un legat, a renunța la porțiunea legitimă sau a încheia vre-un partaj succesoral.
15. A încheia contract prin care pupilul ia obligațiunea de a dispune asupra succesiunii deschise pentru el, sau asupra părții ce-i va reveni pupilului din o succesiune legală sau o porțiune legitimă, sau a dispune asupra porțiunii ce i se cuvine din o succesiune sau anumite obiecte ale succesiunii.

Comp. p. 2—5.

Comp. p. 8 și 12.

Comp. p. 17.
Comp. p. 17.
Comp. p. 17.

Comp. p. 6.

Comp. p. 7.

Comp. p. 11.

¹⁾ Articolul ocupând prea mult spațiu, facem numai indicațiile punctelor corespondente (N. R.).

¹⁾ Articolul ocupând prea mult spațiu, facem numai indicațiile punctelor corespondente (N. R.).

12. Inchirierea sau arendarea pentru mai mult de 5 ani, precum și reînnoirea acestor contracte făcute înaintea ajungerii la termen cu mai mult de 2 ani pentru nemișcătoarele rurale sau cu mai mult de un an pentru cele urbane;

13. Încheierea contractelor de asigurare asupra vieții copilului, de rentă sau înțreținere pe viață;

14. Reparațiunile sau construcțiunile mari.

15. În general, contractarea oricărei obligațiuni care depășește dreptul de administrațiune.

Art. 417. al. 3 — Incuviințarea pentru încasarea capitalurilor sau contractarea obligațiunilor cambiale va putea fi generală, dacă aceasta este de trebuință pentru exploatarea întreprinderii industriale sau fondului de comerț.

Art. 425. — Instanța tutelară va putea hotărâ ca tuturul să dea garanții reale sau personale, dacă interesele minorului îndreptățesc această măsură; ea va stabili, potrivit împrejurărilor, felul și întinderea garanției.

Cât timp tuturul este în funcțiune, instanța va putea hotărâ schimbarea sau stingerea garanțiilor.

Hotărârea instanței tutelare va înlocui voința minorului la constituirea, schimbarea sau suprimarea acestor garanții.

Instanța tutelară va interveni din oficiu pentru aducerea la îndeplinire a hotărârii sale.

Încetarea tutelei

Art. 426. — Tutela se va sfârși prin moartea ori ajungerea la majoritate a copilului sau prin încheierea instanței tutelare, dacă alte cerințe ale legii, cu privire la existența tutelei, nu mai sunt îndeplinite.

Art. 427. — Instanța tutelară va îndepărta pe tutor, dacă în timpul tutelei acesta se va afla într'unul din cazurile prevăzute de art. 383.

Art. 428. al. 1. — Instanța tutelară va desărcina pe tuturul care după primirea tutelei a intrat în unul din serviciile arătate de art. 385, sau care se găsește într'una din situațiunile care potrivit art. 386, p. 1, până la p. 3, și art. 387, p. 2 și 3, l-ar fi îndrituit să fie apărat de tutelă.

Desărcinarea, în cazul art. 385, va putea fi cerută în cel mult o lună dela intrarea în serviciu

Tuturul desărcinat va face acele de administrațiune, ce nu suferă amânare, până la intrarea în funcțiune a noului tutor.

Art. 429. — Instanța tutelară, dacă interesele minorului sunt primejduite, va putea revoca pe tuturul care a devenit insolubil sau care nu-și poate îndeplini mulțumitor îndatoririle, chiar dacă nu este nici-o greșală din partea sa.

Tuturul care se face vinovat de o greșală gravă, de abuz de îndeplinirea sar-

Comp. p. 4 și 5.

Art. 1825. — Tribunalul de tutelă poate acordă o autorizație generală tuturului pentru actele juridice, pentru cari după art. 1812 se cere aprobarea contra tuturului, precum și pentru actele juridice menționate în art. 1822 Nr. 8, 9 și 10.

Autorizația se acordă numai atunci când ea e necesară în scop de administrațiune a averei, îndeosebi pentru exploatarea unei afaceri profesionale.

Art. 1844. — Tribunalul de tutelă poate obliga pe tutor din motive speciale să presteze cauțiune pentru averea ce-i este supusă administrației sale. Modul și întinderea cauțiunii se stabilește prin tribunalul de tutelă, după libera sa apreciere. Tribunalul de tutelă poate ordona cât timp durează funcțiunea tuturului, în orice timp urcarea, scăderea sau suspendarea cauțiunii

La constituirea, modificarea sau suspendarea cauțiunii concursul copilului se înlocuiește prin ordonanța tribunalului.

Terminarea tutelei

Art. 1882. — Tutela se termină prin neexistența condițiilor stabilite în art. 1773 pentru instituirea tutelei.

Art. 1885. al. 1. — Funcțiunea tuturului se termină prin interdicția lui.

Art. 1889. — Tribunalul de tutelă trebuie să desărcineze pe tutor după propunerea sa, dacă există un motiv grav; un motiv este, în deosebi, intervenirea unei circumstanțe care ar îndreptăți pe tutor conform art. 1786 al. 1 n. 2-7 să refuze acceptarea tutelei

Art. 1888. — Dacă este instituit ca tutor un funcționar sau membru al clerului, atunci tribunalul de tutelă trebuie să-l demită dacă permisiunea, care după legile țării este necesară pentru acceptarea tutelei sau pentru continuarea tutelei, înainte de intrarea în funcțiunea sau în relațiile de serviciu al tutelei acceptate, este refuzată sau este revocată, sau dacă interzicerea de a continua tutela se face în puterea legilor țării.

Art. 1893. — În cazul terminării tutelei sau a funcțiunii de tutelă se aplică dispozițiile corespunzătoare ale art. 1862. 1683¹⁾

Art. 1886. — Tribunalul de tutelă trebuie să desărcineze pe tutor, dacă continuarea funcțiunii, îndeosebi, din cauza atitudinii contrare a tuturului s'ar periclita interesele copilului, sau dacă în persoana copilului intervine unul din motivele determinate în art. 1781.

¹⁾ *Art. 1683.* — Dacă puterea părintească se termină în urma morții copilului, atunci tatăl trebuie să îngrijească de acele afaceri a căror întârziere este legată de pericol, până când succesorul poate lua alte măsuri.

Comp. p. 6, 10 și 11.

Comp. p. 9.

Comp art. 275 al. 2 și 3

Art. 274 — Autoritatea tutelară dă procură generală tuturului pentru dispozițiile prevăzute de art. 271 precum și pentru actele prevăzute de art. 273 al. 8, 12 și 13; dar va face aceasta numai dacă e necesar în interesul administrării averei copilului și în special în interesul continuării negocului sau unei întreprinderi economice a copilului

Art. 299. — Din motive însemnate și anume dacă tuturul administrează o avere mobilă de valoare mai mare sau dacă încasează un venit cu mult mai mare decât necesitățile anuale, autoritatea tutelară poate dispune ca tuturul să dea garanție. Tot ea stabilește felul și cantitatea garanției conform împrejurărilor date. În tot timpul funcționării tuturului autoritatea tutelară poate ridica, scădea, schimba sau înceta garanția.

Dispozițiile art. 187 al. 1 se aplică și aci ¹⁾

Încetarea tutelei

Art. 300. — Tutela încetează dacă copilul devine major, sau ajunge sub reprezentanța părintelui sau dacă încetează condițiunile de existență ale tutelei și din alte împrejurări.

Art. 304. — Autoritatea tutelară absolvă pe tutor dacă nu putea fi numit tutor din cauză de incapacitate.

Art. 304. al. 2 — Aceiaș dispoziție se va aplica și când survine ulterior vreuna din prohibițiunile prevăzute de art. 240-243 sau dacă barbatul femeii numite tutoare sau autoritatea superioară a tuturului funcționar, retrag ulterior aprobarea sau permisiunea de a purta tutela (art. 242-243).

Art. 308 al. 2. — Deși are cunoștința de încetarea calității sale, tuturul este obligat să ia în interesul copilului toate dispozițiile ce nu suferă amânare, până când va dispune noul reprezentant al copilului.

Art. 305. — În afară de cazurile prevăzute de art. 303 și 304 autoritatea tutelară absolvă pe tutor, dacă în urma unei proceduri contrare obligațiunilor sale sau din alte motive este temere că rămânând în funcțiune va periclita interesele minorului, sau dacă el însuși cere absolvarea din motive importante...

¹⁾ *Art. 187. al. 1* — Cât timp copilul nu are capacitate deplină, concursul său la darea și ridicarea garanției e supliniț de dispoziția autorității tutelare.

cinii sale sau de fapte care îl fac nevrednic, va fi destituit.

Art. 430. — Dacă tutorul a murit, moștenitorii majori ai acestuia vor înștiința de îndată instanța tutelară care va urma potrivit art. 391, alin. II.

Art. 431. — Tutorul a cărui însărcinare a luat sfârșit dintr'un motiv personal copilului, va face instanței tutelare o dare de seamă generală pentru tot timpul tutelei.

Dacă însărcinarea tutorului a luat sfârșit din alte motive, darea de seamă va fi mărginită la timpul administrațiunii sale.

Bunurile vor fi predate copilului, reprezentantului său legal sau moștenitorilor.

Încetând însărcinarea tutorului prin moartea acestuia, darea de seamă va fi întocmită și bunurile predate de moștenitorii săi majori, sau dacă toți moștenitorii sunt lipsiți de capacitate, de reprezentantul lor legal. Aceleași obligațiuni le va avea și reprezentantul legal al tutorului când acesta a fost îndepărtat ca fiind interzis.

Instanța tutelară va putea constrânge pe cel obligat să facă darea de seamă generală, potrivit dispozițiilor art. 390.

Art. 432. — Darea de seamă generală va cuprinde arătarea veniturilor și cheltuelilor de fiecare an, activul și pasivul tutelei, precum și situațiunea în care se găsesc procesele minorului.

Art. 433. — După cercetarea și încuviințarea socotelilor și dacă s'a făcut dovada predării bunurilor, instanța tutelară va da tutorului descărcare fără știrbirea dreptului ce are copilul să ceară socoteala tutorului despre administrarea tutelei.

Tutela interzisului

Art. 439. — Interzisul va fi pus sub tutelă.

Dispozițiunile privitoare la tutela minorului se vor aplica și tutelei interzisului, întrucât legea nu dispune altfel.

Art. 440. — Instanța tutelară va numi tutor, de preferință pe soțul interzisului.

Art. 441. — Părinții interzisului nu vor putea desemna pe cel ce urmează să fie tutor, nici înălțura pe cineva dela această sarcină.

Art. 443. — Tutorul va avea îndatorirea să îngrijească de persoana interzisului numai în măsura cerută de scopul tutelei.

Art. 446. — Descendenții interzisului vor putea fi căpătuiți sau înzestrați de tutor, fără scutire de raport, cu încuviințarea instanței tutelare, după ce a fost luat avizul consiliului de familie.

Art. 1894. — Eredetele tutorului trebuie să notifice moartea acestuia imediat tribunalului de tutelă.

Art. 1890. — Tutorul după terminarea funcției sale trebuie să restituie pupilului averea administrată să dea cont asupra administrațiunii.

Dacă a depus cont la tribunalul de tutelă, ajunge, să se refere la acest compt.

Art. 1892 al. 1. — Tutorul, după ce a prezentat contraturului contul, trebuie să-l prezinte tribunalului de tutelă.

Art. 1892 al. 2. — Tribunalul de tutelă trebuie să examineze contul în fapte și calcule și a mijloci cercetările contului prin desbatere cu cei interesați, împreună cu contra-tutorul. Dacă contul e cunoscut ca exact, tribunalul de tutelă trebuie să certifice această recunoaștere.

Art. 1896. — Un major obține un tutor, dacă este interzis.

Art. 1897. — Asupra tutelei majorilor, se aplică dispozițiunile ce sunt valabile pentru tutela minorilor, dacă nu rezultă altele din art. 1898 până la 1908.

Art. 1900 al. 2. — Soțul pupilului poate fi instituit tutor înaintea părinților și bunicilor, iar mama legitimă în cazul art. 1702, înaintea bunicilor.

Mama neligitimă poate fi instituită tutore înaintea bunicului.

Art. 1898. — Tatăl și mama pupilului nu sunt în drept a numi un tutor sau a exclude pe cineva dela tutelă.

Art. 1901 al. 1. — Tutorul numai într'atât trebuie să îngrijească de persoana pupilului întrucât pretinde scopul tutelei.

Art. 1902 al. 1. — Tutorul numai cu aprobarea tribunalului de tutelă poate promite sau procura o dotă din averea pupilului.

Art. 309. — Succesorii sunt obligați să anunțe imediat autorității tutelare moartea tutorului și a tutorului de control.

Art. 306. — La încetarea tutelei, tutorul este obligat să predea pupilului averea de el administrată împreună cu socotelile finale.

Art. 306 al. 2. — Socotelile finale se vor înainta autorității tutelare. În aceste socoteli se poate face referire la socotelile periodice deja înaintate...

Art. 307. — Autoritatea tutelară examinează socotelile finale ale tutorului atât din punctul de vedere al contabilității cât și al conținutului; rezultatul examinării, îl comunică părților și prin ascultarea lor caută să ajungă la o înțelegere asupra socotelilor.

Art. 312. — Autoritatea tutelară numește tutor pentru majorul pus sub tutelă de instanța în baza art. 6 sau 7.

Întru cât din art. 313-319 nu reeșc altfel, la tutela majorilor se va aplica dispozițiile referitoare la tutela minorilor, cu excepția art. 236-238.

Art. 313. — Se vor prefera la oficiul de tutor după ordinea înșirată:

1. Soțul;

Art. 316. Părintele nu poate numi tutor pentru fiul său major și nici nu poate exclude pe nimeni din acest oficiu.

Art. 317. — Tutorul este întreprățit și obligat a se îngriji de persoana celei pus sub tutelă numai în cazul când scopul tutelei o pretinde.

Art. 319. — Aprobarea autorității tutelare este necesară pentru ca tutorul să promită sau să dea din averea celui pus sub tutelă un capital sau o prestație periodică necesară urmașului celui pus sub tutelă pentru întemeierea sau susținerea unei gospodării; începerea unei cariere, măritișul, sau constituirea unei dote. Autoritatea tutelară nu va aproba un capital sau o prestație periodică care nu va fi proporționată cu condițiile materiale ale celui pus sub tutelă sau cu necesitățile mărite ale lui.

ROMÂNIA

ȘI

CONGRESELE INTERNAȚIONALE DE DREPT

Anul acesta s'a împlinit o mie patru sute de ani dela promulgarea și intrarea în vigoare a Digestelor împăratului=legiuitor Justinian. Italia, unde, lucru firesc, studiul dreptului roman e ținut în mare cinste, prin colaborarea unui pleiade de iluștri reprezentanți, a înțeles să se dea acestei comemorări toată importanța pe care o merita, și chipul în care s'a sărbătorit acest al 14-lea centenar a fost organizarea unui Congres internațional de drept roman, pus sub înaltul patronaj al regelui și sub președinția de onoare a marelui animator D-l Benito Mussolini. Congresul a avut loc dela 17 la 20 Aprilie la Bologna și dela 22 la 27 Aprilie la Roma. Au participat, cum era de așteptat, cei mai de seamă romaniști ai timpului și s'au făcut comunicări asupra celor mai variate chestiuni de drept roman. Universitatea noastră a fost reprezentată prin D-l profesor C. Stoicescu dela Facultatea de Drept din București. În ziua de 19 Aprilie, D-sa a făcut Congresului o comunicare despre „Influența dreptului roman asupra dreptului civil român”. De un remarcabil interes, atât pentru dreptul nostru național cât și în legătură cu chestiunea mai generală a destinelor dreptului roman în Răsărit, comunicarea a fost elogios apreciată de membri Congresului și a repurtat un netăgăduit succes. Ca consecință, doua zi, D-l profesor Stoicescu a avut onoarea de a prezida Congresul.

În comunicarea sa, D-l profesor Stoicescu a separat, dela început, cu o riguroasă metodă, influența directă a dreptului roman asupra dreptului nostru civil, de influența exercitată prin intermediul legiuirilor noastre, anterioare Codului Civil. Cea d'întâi, de și incontestabilă, nu-lă preocupat și cu drept cuvânt, ca una ce are ca obârșie directă codul civil francez, căci a o cerceta ar însemna să studiezi înrâurirea dreptului roman asupra codului Napoleon. Rămânea deci cea de a doua, al cărei examen e mult mai anevoios. Pentru răstimpul dintre părăsirea Daciei de către trupele lui Aurelian și aparițiunea primelor noastre formațiuni politico-teritoriale, este cu puțință (lucrul însă nu e dovedit) ca strămoșii noștri să fi continuat a utiliza în materie de drept acel fond, exclusiv roman, pe care îl întrebuințaseră în epoca anterioară anului 270, când Dacia era provincie romană, deci drept roman *clasic*. Lipsa unor legi scrise cu caracter pur juridic, anterioare veacului al

XVII-lea, îngreunează însă considerabil cercetările: singurul mijloc e studiul vechilor manuscripte (sentințe, acte juridice, etc.) și al folklorului. S'a susținut mult timp existența unei Pravile a lui Alexandru cel Bun (1401—1433), cuprinzând Basilicalele; dar opiniunea s'a dovedit a fi neîntemeiată. Cea dintâi legiuire românească laică și oficială a fost Pravila lui Vasile Lupu (1646) care, cu oarecari adaosuri, a fost adoptată în Muntenia de Matei Basarab (1652). Deși amândouă aceste coduri, — pentru elaborarea cărora s'a întrebuințat mai ales, material din *Prohironul lui Harmenopulos*, *Sintagma lui Blastares*, *Nomocanonul lui Malaxos*, etc., — cuprind dispozițiuni de drept romano-bizantin, nu s'ar putea afirma că acest drept ar fi supraviețuit în țările noastre. Întrucât ceiace se aplica, în mod real, nu era textul oficial al legii, ci bunul plac al domnitorului și dreptul consuetudinar.

Odată cu începutul secolului al XIX-lea însă, dovezile influenței dreptului romano-bizantin asupra legilor țării devin cu mult mai sigure. Astfel „*Adunarea din Cărțile împărăteștilor Pravile*” a lui *Andronake Donici* (1814), care, deși n'a avut caracter oficial s'a bucurat de un mare renume, cuprinde drept roman și bizantin. *Codul Calimach*, — opera lui Flechtenmacher și a lui Cuzanos, — promulgat în 1817 sub domnia lui Scarlat Calimach, pe de o parte, s'a inspirat din Novelele lui Justinian, din Basilicale, din Prohironul lui Harmenopulos, etc., pe de altă parte a pus la contribuțiune și codul austriac, el însuși profund impregnat de drept roman. În sfârșit, în Muntenia, *Codul Caragea* (1818) nu era, după aprecierea comisiei care a examinat proiectul, decât o „deslușire a pravilelor împărătești”, ce se aplicau în țară și a obiceiurilor.

Examinarea codului nostru civil ne pune în prezența unor anumite dispozițiuni cari n'au fost luate din cod. civ. fr., unde nu figurează. Faptul că ele se regăsesc *infotdeauna* în pravilele noastre ne dovedește că avem aci drept roman trecut în cod prin intermediul vechilor noastre legiuiri.

Textele cele mai probante, relevate în conferința de D. Profesor Stoicescu, sunt următoarele: 1). *art. 145—149* cari se ocupă de impedimentele la căsătorie rezultate din rudenă spirituală, din tutelă și curatelă, toate de origină romană; 2). *art. 288, 654 și 808* cari nu cer copilului condițiunea de viabilitate, contrar *art. 314, 725 și 906 C. civ. fr.* Totuși aci putem deosebi o urmă de drept roman numai dacă admitem opinia ba-

zată pe o constituțiune a lui Justinian (C., 6, 29, 3, 1), care vorbește de copilul *vivus*; nu însă dacă, cum e mai probabil, copilul trebuia să fie *vitalis, partus perfectus*; 3). *art. 572*, referitor la dreptul de abitațiune, care, într'un alineat ce lipsește în textul francez corespunzător (*art. 632*), permite abiturului să închirieze partea din casă pe care nu o locuiește. Prevedere similară cu o dispozițiune a lui Justinian (C., 3, 33, 13, 1) care da abiturului *etiam locationis licentiam*; 4). *art. 644—645*, cari menționează printre modurile de dobândire ale proprietății tradițiunea și ocupațiunea (pe care articolele corelative 711—712 C. civ. fr. le trec sub tăcere). Legiuitorul român a omis, în schimb, dobândirea *lege*; 5). *art. 677—678*, privitoare la succesiunea copilului natural, cari, spre deosebire de *art. 756 C. civ. fr.*, stabilesc drepturi reciproce de succesiune între copilul natural și mamă (precum și rudele materne), aceasta nefiind primată decât de descendenții copilului natural. Reminiscență a lui *B. P. unde cognati*, Sc. Tertullian, Orfitian, constituțiuni ale lui Valentinian I. și ale lui Justinian; 6). *art. 987*, referitor la gestiunea de afaceri, care, adoptând sistemul roman, stabilește, spre deosebire de C. civ. fr. (*art. 1372*), condițiunea ignorării gestiunii de către *dominus rei gestae*; 7). *art. 1233—1293*, privitoare la regimul dotal, texte, mult mai numeroase decât cele corelative din Cod. Civ. fr. (*art. 1540—1581*), cari arată deosebita atențiune dată de legiuitorul nostru unei instituțiuni juridice romane; 8). *art. 285* (modificat la 1906) asupra drepturilor copilului dintr'o căsătorie anterioară. Acest text, mult mai complex decât *art. 305 C. civ. fr.*, nu ne vine din vechile noastre legiuri, ci dintr'o modificare recentă, inspirată însă tot din dreptul roman, care s'a ocupat în mai multe rânduri de *parens binubus* și de situațiunea copiilor dintr'o căsătorie precedentă; 9). *art. 684* privitor la dreptul de succesiune al văduvei sărace, care urmează în de aproape legislațiunea lui Justinian (excluderea soțului, sărăcia femeii, etc.), pe când textul francez (*art. 767 modificat la 1891*) o amintește numai pe departe; 10). în sfârșit *art. 1415* care recunoaște emfiteoza, oprind-o însă pe viitor. Emfiteotul are cam aceleași drepturi și datorii ca emfiteotul roman. Codul civil francez nu se ocupă de emfiteoză, chestiunea fiind tratată numai de jurisprudență.

Iată, pe scurt, conținutul comunicării făcută cu multă erudiție de D-l profesor C. Stoicescu la congresul internațional de drept roman. D-sa a izbutit să dovedească pe deplin in-

fluența dreptului roman asupra dreptului civil român¹⁾, influență manifestată prin su-pravețuirea dreptului nostru consuetudinar și a vechilor noastre legiuri, chestiune de care va trebui desigur să se ție seamă cu prilejul noiei codificări, pentru ca să nu fie compromisă această importantă caracteristică a dreptului nostru.

Semnalând succesul obținut de universitatea noastră la congresul internațional de drept roman, în chiar leagănul latinității, datorită D-lui profesor Stoicescu, relevăm, cu plăcere, că și la congresul internațional de drept penal, care a avut loc de curând la Palermo, România s'a remarcat, prin triumful tezelor susținute cu multă pregătire și autoritate de D-l profesor Vespasian Pella, unul dintre delegații noștri oficiali.

Constatări îmbucurătoare, pe cari „Curierul Judiciar“ își face o plăcută datorie să le înregistreze.

I. Gr. Periețeanu

DIN NAZDRAVANIILE UNIFICAREI

Comisii, para comisii, arhi comisii, lucrează la proiectele de unificare.

Rezultatul!

Să luăm pentru astăzi procedura civilă.

„*Art. 486. Impotriva ordonanței prezidențiale se poate face apel la tribunal, în termen de . . . etc.*“

„*Art. 487. Apelul se va judeca de urgență de completul tribunalului din care face parte judecătorul care a dat ordonanța, dar fără ca aceasta să poată lua parte la judecată.*“

Cu alte cuvinte, îl va judeca completul compus și cu judecătorul care a dat ordonanța (căci complet se numește compunerea instanței astfel cum judecă), fără însă ca acest judecător să judece.

Înțelegeți ceva?

Sau: „uite popa, nu e popa!“

Alta.

„*Art. 236. Faptele de notorietate publică nu au nevoie să fie dovedite.*“

Iată motivarea unei decizii, în materie de adulter:

„Având în vedere că este de notorietate publică că D-na X. are raporturi amoroase extraconjugale cu Y....“

Sau, în materie de onorariu avocațial:

„Văzând că avocatul A. reclamă onorariu de la clientul său B. suma de . . . lei.

„Că pârâțul, opune că suma ce i se cere este „prea mare, față cu serviciile reale prestate de „avocatul A.

„Având în vedere că este de notorietate publică „lipsa de talent și de cultură juridică a avocatului „A., care în mod obicinuit pierde toate cauzele ce „îi sunt încredințate de clienții săi „etc. etc.“

Vom continua.

Vede tot.

1). Romanitatea dreptului nostru a fost iarăș de curând pusă în evidență de D-l Andrei Rădulescu într'o excelență conferință radiodifuzată, în care eminentul nostru jurist spunea, între altele: „La baza dreptului nostru stă fondul roman . . . cu nici un preț nu trebuie să pierdem aceste elemente așa de strâns legate de ființa neamului.“ V. *Curierul Judiciar*, 1933, No. 16 și broșura tipărită la Tip. *Curierul Judiciar*.

RECENZII

L'évolution de l'État

par André Corțeanu

Dl. Andrei Corțeanu, cunoscutul nostru publicist, care impodobeste coloanele cotidianului „Argus” cu articolele sale economico-financiare, și ne-a spus lucruri atât de instructive și pline de bun simț la radio în această materie, ne face o frumoasă surpriză.

Într'un volum de 250 pagini, editat de Payot la Paris, d-sea își desvoltă ideile asupra teoriei evoluției statului, expunând legile psihologice ale vieții sociale și economice, astfel cum ele se degajează din evenimentele petrecute în toate timpurile, în statele cele mai însemnate din lume.

Autorul evită obiceiurile pedanterii la care unii recurg spre a da impresia unui savantism artificial; el nu face citații cu litere mici în josul paginii, cari nu le citește nimeni, dar cari impresionează pe cititor.

Și tocmai aici este marele merit al operei sale: cea mai deplină originalitate, în sensul bun al cuvântului.

Încă o mare calitate: expunere clară, limpede, sistematizată, cea ce face lucrarea accesibilă (nu inteligențelor celor mai rebele, cum scrie Moulton în prefața perimatului său tratat de drept civil), chiar și aceluia cari nu s-au specializat în materiile tratate.

Un singur străin colaborează: dl. Lucien Romier, autorul prefaței prin care sfătuește oamenii politici, ca în fața crizei economice prin care trecem, să-și dea mâna cu toții pentru căutarea unei soluții care să constituie remediu salvator. Numai subordonând interesul politic celui economic, aceștia vor binemerita de la patrie, altminteri, corpul electoral îi va condamna, iar civilizația lumii va fi grav amenințată. Remediu ar consta în adaptarea ideologiei politice, la condițiile — sau mai bine zis la necesitățile — vieții economice ale societății moderne.

* * *

Dl. Corțeanu se ocupă în prim rând de judecata omului, care îi hotărăște toate gesturile sale. Această judecată nu este însă absolut liberă fiind influențată de experiența trecutului — deci a altora — și în special de judecata colectivă a grupului în care omul trăiește — societatea. Dl. Corțeanu se referă deci la un *determinism* economic.

Fiecare grup de indivizi are etica lui adică „forma lui morală” care multe grupuri de formație morală deosebită își dau lupta unele altora, din care nu eșe biruitoare cea mai tare — cum s-ar putea crede, — dar se ajunge la o adevărată unificare, prin nivelarea asperităților rezultând din deosebirile de concepție. Cea ce ar reveni la ideea, că civilizațiile vor ajunge la același nivel în întregul univers.

Autorul împarte civilizațiile în naturale, în cari societatea nu are alt rol decât acela de a apăra grupul în contra altui grup rival și istorice, la cari statul are o putere covârșitoare de directivă și conducere chiar în afacerile interne ale grupului.

Statul este o formă politică ce provine din război. Origina lui se găsește la armatele așezate în lagăre pe vre-un loc oarecare. Acesta este statul rudimentar, a cărui șefie o are comandantul. Când armatele acestea supun popoare, ele le dau o organizație internă considerându-le ca supuși.

Armatele acestea de cuceritori supraviețuiesc în Statele mai moderne, sub forma claselor nobile, cari sunt și conducătoare. Când unii supuși se revoltă și distrug clasa nobilă, ei desființează în mod implicit și civilizația aceluia stat.

În continuare, autorul se ocupă de apariția și evoluția puterii în Stat. Fără această putere și sancțiunile cari o consfințesc, nu se poate concepe organizarea societății.

„Iluzia bolșevicilor — scrie dl. Corțeanu — de a parveni să „creieze un Stat fără ierarhie socială și automatizat de procesul și repartiția bunurilor necesare vieții, până la dispariția autorității politice, este desmintită printr'o experiență de 15 ani și va fi mereu desmintită oricât de mult va mai trăi regimul „bolșevic”.

Cu studiul proprietății, al familiei, al muncii și al democrației, autorul se ocupă prin capitole speciale.

Doctrina naționalistă este aspru criticată, pentru că autorul crede că ea tinde la înțepenirea societății omenești și la menținerea ei în petrificație pentru totdeauna, sub forma în care a surprins-o apariția acestei doctrine.

„Nationalismul — conchide dl. Corțeanu — ca bază a organizației Statului, este o doctrină antiumană și nu are altă justificare decât fatalitatea venirii la cârmă (putere) a intelectualiilor, cari în secolul al XIX lea, au înlocuit nobleta de la conducerea statului”.

Cu capitoul al patrulea începe partea cea mai interesantă și mai

originală a lucrării: *Capitalismul*. Acesta a introdus în vechea societate istorică o nouă clasă socială: *mașinismul*, a cărei prezență a distrus în mod definitiv societatea clasică agrară de odinioară.

Capitalismul, în efectele sale externe, expune societatea la pericolul unei presiuni din afară, exercitată de formele morale opuse, iar la interior se găsește în permanentă luptă, pe viață și pe moarte, cu o clasă socială pe care nu o poate asimila: *proletariatul*.

Autorul scoate apoi în relief deosebirea dintre proprietatea privată și capital, acesta din urmă nu este decât o fază a evoluției puterii în stat și poate fi astfel definit: *un bun întrebunțat la producția alfor banuri, desfnafate schimbului*.

Este definiția clasică a capitalului (*instrument de producție*), care, cum observă Ch. Gide, se deosebește fundamental de ceia ce se înțelege prin capital în vorbirea curentă, anume orice bogăție care servește spre a procura un venit posesorului ei, indiferent de munca acestui posesor.

În economia politică capitalul este cu totul altă ceva: este o bogăție intermediară, cum îl caracterizează Boehm-Bawerk, iar nici decum „munca cristalizată” a lui Karl Marx.

Revenind la lucrarea dl. Corțeanu, d-sea este de părere că proprietatea privată nu este decât o fază a evoluției puterii în stat și constituie un ideal social, pecând capitalul este numai mijlocul de a ajunge la posibilitate și la distincțiile sociale pe care le acordă. Unul costituie partea statică, altul cea dinamică a vieții sociale.

S-ar părea că nu există nici o limită pentru capital, căci fiind supus și el la legea fatală a beneficiului ca o condiție indispensabilă existenței lui, el are prin însăși natura lui o tendință de a se înmulți la nesfârșit. Dar organizația socială creată de stat, îl strânge ca într'un cerc de fier, ne permițându-i nici odată să crească fără măsură, sub sancțiunea ruinei în cazul când va întrece limitele permise.

Salariile, mecanismul sporei lor, banii (etalonul aur, hârtia monedă, circulația ei), sunt examinate rând pe rând, pentru a ajunge la concluzia că actuala criză mondială nu va putea fi rezolvită decât prin raționalizarea problemei schimbului și prin aplicarea, în interiorul statului comercial universal, a unor reguli deduse din experiența statului național.

Vin apoi capitolele relative la bănci și la credit, cu concluzia că este o necesitate a civilizației noastre revizuirea întregului sistem actual bancar și a organizației sale, după datele științifice.

Naționalizarea producției este considerată de autor cu drept cuvânt ca o cucerire a civilizației, fiind un factor permanent în desvoltarea vieții oamenilor. Totuși această raționalizare are inconvenientul de a provoca o turburare socială atât de gravă, încât periclitează însăși existența civilizației. Societatea noastră este compusă din trei categorii sociale: 1. nobili, 2. comercianți și 3. lucrători. *Mașinismul* este o a patra categorie socială, care deci nu poate intra în cuprinsul unei societăți istorice.

Odinioară, lucrătorul suferea din cauza prea multului timp cât era obligat să lucreze. *Stanley Jevons* observa că suferința lucrătorului este în raport direct cu timpul cât el e silit să lucreze, în timp ce satisfacția de care se bucură scade cu cât necesitățile sale cele mai imperioase încep a fi satisfăcute, astfel că între cele două dorințe, aceea care îl împinge să lucreze și aceea care îl împinge să se oprească, este evident, că al doilea va sfârși mai curând sau mai târziu să fie victorios. Jevons nu bănuia cu atâția ani în urmă, că adevărata suferință a lucrătorului va veni dela șomaj, deci dela lipsa de lucru, iar nu dela excesul de muncă. *Mașinismul*, cum observă dl. Corțeanu, este cauza reală a acestei suferințe.

* * *

O carte oarecare? Desigur că nu.

Un adevărat eveniment, nu numai pentru noi Români, dar pentru întreaga lume civilizată, în care astăzi pătrund ideile dl. Corțeanu, asupra tuturor problemelor economice la ordinea zilei, tratate sistematic, în limba științifică universală.

Pe timpul marelui război, nu erau puțini acei cari aveau pretenția de a fi adevărați strategii, în măsură a da lecții tuturor înaltelor comandamente.

Astăzi, din pricina crizei mondiale care bântuie, strategii de ieri au devenit economiști și financiarii de acum. Acestora dl. Andrei Corțeanu le vine în ajutor, punându-le la dispoziție în volumul său noțiunile necesare și ideile fundamentale, datorită cărora ei se vor putea ridica la înălțimea unor adevărați cercetători ai problemelor la ordinea zilei.

Cât despre adevărații specialiști, este evident că aceștia nu vor mai putea discuta nici una dintre probleme, fără a ține seama și de părerea marelui nostru economist, dl. Andrei Corțeanu, pe care le împrăștie astăzi editura Payot, în cele patru puncte cardinale ale universului, pe filele elegantului volum.

Termin aceste observații, cu părerea de rău că în entuziasm

provocat de prima și superficiala citire a lucrării, pe care vreau să-l împărtășesc cât mai curând și cititorilor revistei, nu am timpul necesar să dau mai multe amănunte asupra conținutului nici să fac observațiile critice asupra unora dintre păreri, pe care le admir din cauza modului magistral cum sunt expuse de autor — fără însă a le împărtăși.

Dar despre acestea într'un viitor articol, când vom avea cu toții volumul și ne vom înțelege astfel mai ușor.

EUGEN PETIT

Consilier la Inalta Curte de Casație

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III a

Audiența dela 28 Iunie 1932

Președinția D-lui D. G. LUPU, Președinte

Leventer cu Strul Bercovici

Decizia No. 959

Acovată. Procură. Apel. Ce condițiuni trebuie să îndeplinească pentru a fi considerat ca având dată certă? Art. 36 legea avocaților, art. 1182 și urm. c. civ.

In conformitate cu art. 36 legea org. corpului de avocați aceștia sunt chemați să legalizeze procurile ce le sunt încredințate și sunt obligați să le și dateze, dacă nu în chiar momentul conferirii mandatului, dar în tot cazul odată cu certificarea semnăturii spre a se înlătura orice bănuială de fraudă.

Avocatul, în puterea acestui text nu poate să antedateze actul pentru a-l face opozabil și eficace în raporturile cu terții, fără a negociti principiile de drept comun limitativ fixate în art. 1182 și urm. c. civ.

Prin urmare, în speță, avocatul antedatând procura spre a o face anterioară declarării apelului, nu mai constituie o dată certă în sensul legii, astfel că apelul urmează a fi considerat ca făcut de o persoană fără calitate.

S'a citit raportul făcut de d-l Consilier Gh. Vasiliu, s'au ascultat d-l avocat L. Antoniu în dezvoltarea motivelor de recurs și d-l avocat Moscovicu în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Herman Leventer contra sentinței Trib. Bacău secția II-a No. 21 din 16 Februarie 1931, în proces cu Strul Bercovici.

Având în vedere că la 1 Decembrie 1930, intimatul a chemat în judecată pe recurent în fața judecătoriei mixte Bacău, spre a fi obligat să-i plătească suma de lei 17.500, reprezentând salariul pe 4 luni, acțiune care în lipsa recurentului a fost admisă în întregime.

În contra acestei cărți de judecată recurentul prin procuratorul său, avocat Leopold Filderman, a declarat apel la 13 Decembrie 1930, care venind în judecata Tribunalului Bacău secția II-a la 16 Februarie 1931, s'a pronunțat sentința atacată cu recurs, prin care apelul a fost respins ca fiind făcut de o persoană fără calitate.

Având în vedere că pentru a da această soluțiune, Tribunalul examinează incidentul ridicat de intimat, că reprezentantul apelantului care a semnat și introdus apelul nu avea procură la dosar, că procura ce a depus-o în ziua dezbaterii nu avea dată și că data de 1 August 1930, pe care mandatarul apelantului a pus-o pe procură, în instanță nu poate constitui o dată certă în sensul legii, și argumentează că apelul urmează a fi considerat ca făcut de o persoană fără calitate, deoarece procuratorul apelantului n'a depus la dosar, în momentul introducerii apelului sau înăuntrul termenului de apel, procura, sau copie de pe dâ-

sa, conform dispozițiilor art. 316 proc. civ., iar data certă pe care potrivit art. 3 legea accelerării avocații au drept să dea procurilor încredințate lor de părți, trebuie să se facă în chiar momentul conferirii mandatului — așa fiind și dispozițiunile dreptului comun în ce privește darea datei certe,—pentru că altfel ar însemna ca interesele părților să fie lăsate în seama memoriei și bunei voințe a avocaților, ceea ce nu este admisibil.

Având în vedere motivul I de casare astfel formulat:

„Violară art. 1182 cod. civ., art. 36 din legea Corpului de avocați și art. 3 alin. 2 din legea accelerării judecăților. Greșită interpretare și exces de putere.

„În adevăr intimatul S. Bercovici în instanța de apel ridică excepțiunea lipsei de calitate pe considerentul că la dosar nu s'ar afla procura pe baza căreia mandatarul meu, avocatul Leopold Filderman a făcut acel apel. Am replicat cu drept cuvânt că judecându-ne după legea judecătorilor de ocoale, această procură n'aveam obligația de a o depune la dosar, legea nu prevede această obligație și că această procură o prezentăm în instanță. Atât partea adversă cât și Tribunalul au acceptat această interpretare a noastră. S'a remarcat însă că procura deși uzată, adică prezentând toate garanțiile că este veche, anterioară semnăturii cererei de apel, nu ar fi fost dată, iar procuratorul subsemnatului recurent a recunoscut că i-a pus data astăzi în instanță. A adăugat însă că pe procura veche, anterioară cererei de apel, i-a pus astăzi data reală a momentului când a fost eliberată avocatului, adică data de 1 August 1930.

„Instanța de fond cu violarea art. 1182 cod. civ., a art. 36 din legea Corpului de avocați și a art. 3 alin. 2 din legea accelerării judecăților, cu greșită interpretare a acestor texte și cu exces de putere, găsește că data pusă în instanță pe procura eliberată anterior, nu constituie o dată certă în sensul susziselor articole.

„Art. 1182 cod. civ., prevede că data scripturii private nu face credință în contra persoanelor a treia interesate, decât în ziua când s'a înfățișat la o dregătorie publică. Art. 36 din legea avocaților prevede drepturile avocaților de a certifica procuri sub semnătură privată; iar art. 3 alin. 2 din legea accelerării conferă și datei puse de avocat pe procură, calitatea de dată certă”.

„Instanța de fond găsește în considerentele sale, că legiuitorul nu a putut înțelege să oblige pe partea cealaltă să creadă data pusă pe procura dată de adversar avocatului său, decât atunci când această dată este pusă în momentul conferirii mandatului și a certificării semnăturii. Prin aceasta, instanța a violat art. 3 din legea accelerării, interpretându-l greșit și cu exces de putere. Căci în adevăr, acest articol nu prevede obligația ca data pusă să fie concomitentă cu redactarea procurei, ci doar prevede că în cazul când s'ar găsi pe procură o dată, acestei date i se conferă certitudinea. Indiferent dacă a fost pusă concomitent sau ulterior. De altfel considerentul Tribunalului, păcătuște și prin aceea că în ipoteza când data n'ar fi pusă pe procură în momentul eliberării ei, ci mult ulterior însă înainte de termenul de judecată, adversarul n'are nicio posibilitate să cunoască această împrejurare și este obligat a admite ca dată certă data de pe procură. Și dacă este obligat a admite ca dată certă data de pe procură, când fusese pusă ulterior eliberării procurei, dar nu în prezența adversarului, nici un text de lege nu decade pe avocat din dreptul de a conferi certitudinea unei date puse în prezența adversarului, dar pe o procură eliberată anterior. Scopul textului art. 3 din legea accelerării, era de a curma posibilitatea șicanelor derivate sub legislația veche din art. 316 proc. civ., interpretarea făcută de instanța de apel cu exces de putere, a art. 3 din legea accelerării este reeditarea posibilităților anterioare de șicană.

„Instanța de fond continuând cu motivarea sa, spune mai departe: această interpretare urmează a se face prin analogie și cu cele ce s'ar hotărî în dreptul comun.. „Ori sediul dreptului comun este art. 1182 cod. civ., care spune că data certă este aceia când s'a înfățișat scriptura la o dregătorie publică, când s'a înfățișat, nu când s'a completat pe ea cece se omisese, adică data. Art. 1182 cod. civ., s'a violat de instanța de fond, prin aceea că acest articol nu consideră dată certă momentul efectiv când pe act s'a pus data de către dregătoria publică (și în baza legii accelerării avocatul este asimilat dregătoriei publice), ci momentul material când realmente acest act s'a predat funcționarului public. Bunăoară, dacă pe un act autentic grefierul ar omite să înscrie data, prin aceasta actul nu este lipsit de dată certă, ci ea se poate pune ulterior, și evident că se va pune data, nu aceea a momentului când s'a descoperit omisiunea, ci aceea a momentului autentificării. Mai mult, în doabste grefierii aglomerați de lucru, fac formele de autentificare și magistrații le semnează mult ulterior luării consimțământului și totuși data certă este aceea a prezentării actului în fața magistratului, nu aceea a eliberării lui, părții.

„Motivarea instanței de fond că a permite avocatului să completeze data pe procură în instanță, înseamnă a o lăsa în grija și în bună voința memoriei avocatului, este tocmai a face o greșită interpretare a textelor de mai sus, căci legiuitorul în art. 3 din legea de accelerare în dorința de a curma discuțiunile asupra mandatului, care sunt pur formale, și foarte adesea atrag după ele injustiția, a lăsat suveran la memoria și buna credință a avocatului, dreptul de a certifica data mandatului său.

„Dacă numai înscrierea în fals ar fi fost calea ce o putea lua intimații în combaterea mandatului ce l'am dat în termen avocatului meu, în cazul când procura ar fi prezentat odată pusă anterior termenului, tot această cale a înscrierii în fals este singura cu care se putea combate afirmațiunea avocatului meu, că pe procură a pus data de 1 August 1930, a mandatului dat lui, indiferent dacă această dată a pus-o sau nu în instanță.

„Desigur că dacă în instanță s'ar fi redactat de mine și certificat de avocat însăși procura, discuția nu s'ar mai putea face, căci momentul dărei mandatului ar fi fost redactarea procurei. Dar din moment ce avocatul meu a declarat că procura e dată anterior (singura împrejurare ce importă în discutarea calității semnatarului apelului) și din moment ce intimatul n'a combătut — căci nu putea combate această împrejurare, procura fiind efectiv anterioară și prezentând prin boțirea ei semnele vechimei — contestarea mandatului dat în termen util, a fost făcută cu violarea de lege și exces de putere”.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurentul se plânge de violarea art. 1182 c. civ., art. 36 legea organizării corpului de avocați și art. 3 al. II din legea accelerării judecăților, greșită interpretare și exces de putere.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 36 din legea avocaților părțile care știu carte, în scopul apărării intereselor lor în fața justiției, pot da avocaților procuri sub semnătură privată, aceștia având dreptul să certifice semnătura mandantului, iar art. 3 al. II din legea accelerării judecăților, prevede că data certificării făcută de avocat conform art. 36 din legea de organizare a corpului de avocați pe orice fel de procură pentru reprezentarea în justiție constituie o dată certă.

Că statuând astfel, legiuitorul a acordat datei puse de avocat pe procură aceeași credință, ca și datei certe din dreptul comun.

Considerând că în adevăr potrivit art. 1182 c. civ., data scripturei private nu face credință în contra persoanelor a treia interesate decât din ziua când s'a înfățișat la o dregătorie publică sau s'a înscris într'un registru public, iar art. 30 legea autentificării actelor prevede că data certă se dă actelor prin înregistrarea petițiilor prin care se cere aceasta în registrul de intrare al autorității judecătorești respective și certificarea în josul actelor de către autoritate că acel act s'a prezentat autorității la data cutare și s'a înregistrat la No. cutare din acea zi, lună și an.

Că, în aceste condiții potrivit citatelor texte actul înregistrat dobîndește data certă din ziua înregistrării părților, obținând o constatare oficială a datei sale spre a-l face opozabil terților.

Că în aceleași împrejurări și pentru o rațiune identică, atunci când în conformitate cu dispozițiunile art. 36 din legea pentru organizarea Corpului de avocați, aceștia sunt chemați să legalizeze procurile ce le sunt încredințate, sunt obligați să le și dateze dacă nu în chiar momentul conferirii mandatului, dar în tot cazul odată cu certificarea semnăturii, spre a se înlătura orice bănuială de fraudă.

Că a decide însă, că cu acest prilej certificând semnătura mandantului, avocatul ar fi autorizat în puterea textelor sus arătate, să antidateze eventual actul pentru a-l face opozabil și eficace în rapoartele cu terții, cu privire la acte juridice anterioare și aceasta sub cuvânt că procură i-ar fi fost remisă cu mult înainte, la o dată pe care ar indica-o din memorie, este a se nesocoti, cu sacrificiul intereselor părților, nu numai principiile de drept comun limitativ fixate prin dispozițiunile art. 1182 și următorii din codul civil, dar înseși dispozițiunile excepționale ale art. 36 din legea Corpului de avocați, cari deși consacră în scopul arătat un nou procedeu mai simplu și mai expeditiv au la bază aceleași principii.

Considerând că în speță instanța de fond hotărînd că data de 1 August 1930 anterioară declarării apelului, pusă de avocatul recurentului pe procură în ziua de 11 Februarie 1931, în fața instanței de judecare a apelului, nu poate constitui o dată certă în sensul legii și respingînd apelul recurentului ca fiind făcut de o persoană fără calitate, n'a comis nici un exces de putere și a dat o justă interpretare dispozițiilor art. 1182 c. civ., art. 36 legea de organizare a avocaților și art. 3 al. II legea accelerării judecăților, astfel că motivul I de casare fiind neîntemeiat, urmează a fi respins.

Asupra motivului II de casare:

„Violarea dreptului de apărare.

„S'a violat și dreptul de apărare prin aceea că mi s'a refuzat de instanța de fond, dovada cerută și admisibilă în drept a unei alte procuri ce o posedă dela mine, avocatul meu și cu care s'ar fi curmat orice discuțiune de drept. Motivarea instanței de fond că cererea aducerei unei noi procuri are de scop zădăricirea obiecțiilor făcute, este făcută cu exces de putere și violarea dreptului de apărare, căci din moment ce legea de accelerare și legea avocaților acordă certificării puse de avocat pe procură, autenticitate și certitudine, a doua procură ce ar fi adus-o avocatul meu, ar fi prezentat aceleași garanții și aceeași forță de probațiune ce le conferă aceste două legi și respingerea acestei cereri subsidiare echivalează cu violarea dreptului de apărare”.

Având în vedere că Tribunalul spre a respinge cererea subsidiară, formulată de procuratorul recurentului de a i se acorda un termen spre a aduce altă

procură cu dată certă, motivează că această amânare este cerută numai în scopul zădărnicierei obiecțiilor formulate de partea adversă, întrucât clientul va fi oricând dispus să-i dea o nouă procură pe care avocatul s'o completeze cu toate mențiunile cerute de lege.

Considerând că fiind stabilit în fapt de către instanța de fond, că procuratorul n'avea dela mandantul său procură cu dată certă, ca o consecință logică spre a fi consecvent principiului stabilit că data procurii trebuie să corespundă cu momentul conferirii mandatului sau a legalizării semnăturii pentru a fi considerată ca dată certă, Tribunalul nu putea decât să respingă cererea de amânare făcută de avocatul recurentului.

Că hotărînd astfel instanța de fond n'a privat pe recurent de dreptul de apărare, astfel că și acest motiv de casare este nefondat și urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge ca nefondat recursul lui Herman Leventer, etc.

NOTA. — Iată un caz care se prezintă foarte rar în fața instanțelor. Se face un apel la 13 Decembrie 1930, semnat de avocat, fără să alăture procura sau copie după dânsa. La primul termen de judecată, 15 Februarie 1931, intimatul susține că apelul a fost semnat de o persoană fără calitate. Atunci avocatul care semnase apelul, exhibă o procură fără dată și în fața instanței de judecată, completează, în ziua de 16 Februarie 1931, procura cu data „1 August 1930“, precizând că la acea dată i-a fost conferită procura de clientul său. Tribunalul respinge apelul ca fiind făcut de o persoană fără calitate și înalta Curte confirmă sentința.

Creдем că soluția este logică și judicioasă.

Legiuitorul, prin art. 3 al. II din legea accelerării, a înțeles să confere avocaților aceiași putere pe care o are autoritatea judecătorească sau administrativă, în ceea ce privește data certă de pe procurile ce le sunt date de clienți. Dar legiuitorul nu a putut să dea în același timp avocatului o putere pe care nu o au nici autoritățile de mai sus: să pună dată certă din memorie. Dacă s'ar admite aceasta, ar fi să se prejudicieze grav interesele unor terți cari nu ar avea nici un mijloc de control și de probă contrarie.

Dreptul avocatului de a da o dată certă, prin derogare dela dispozițiunile cuprinse în art. 1182 c. civ. trebuie înțeles în sensul că el nu va abuza de o putere ce i s'a dat numai în virtutea marelui încredere de care se bucură corpul din care face parte și că el va uza de el, așa cum este logic: să pună data zilei când clientul îi conferă procura, sau cel mai târziu în ziua când certifică semnătura. Altfel, certitudinea datei lăsată la memoria mai bună sau mai slabă a unui om, nu mai poate avea nici o siguranță și pierde însăși noțiunea de „dată certă“.

De aceea, creдем că avocatul trebuie să depună întotdeauna, odată cu cererea în justiție și o copie de pe procură, cu sau fără dată, prezentând originalul la cerere. Pentru mai multă siguranță, am socoti că orice procură ar trebui să poarte data conferirii ei, pentru satisfacerea dispoz. art. 36 din legea avocaților și art. 3 legea accelerării, cum și pentru a ne arăta mândri de puterea ce ne-a fost acordată de legiuitor.

JACQUES MOSCOVICI,
Avocat

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI S. II-a

Audiența dela 29 Octombrie 1932

Președ. d lui N. N. IOANID, Președinte

Regia Autonomă C. F. R., cu Ana Ivanovici

Decizia civilă No. 386

Prescripțiune. Moartea inculpatului. De când curge termenul de prescripție? Sechestrul asigurător. Dacă poate constitui un act întrerupător de prescripție? Art. 593 și 594 pr. pen., art. 1865 c. civ.

1. Acțiunea privată care rezultă dintr'un delict se prescrie, întocmai ca și acțiunea publică, conf. art. 593 și 594 pr. pen. prin cinci ani, socotiți dela data comiterii delictului sau în caz de instrucție sau urmărirea dela cel din urmă act de instrucție sau urmărirea în cauză.

Iar, potrivit art. 12 pr. pen., acțiunea publică se sînge prin moartea inculpatului. Această stingere opezează de drept, chiar din momentul morții inculpatului, independent de constatarea sau declarațiunea vreunui organ judecătorec, căci acte de instrucție nu se pot face contra unui inculpat decedat.

Prin urmare, în speță, termenul de prescripție nu curge din momentul dării ordonanței (28 Febr. 1927) care este posterior decesului inculpatului, ci chiar din ziua decesului.

2. Este inutil a se discuta în speță, dacă, conf. art. 1865 c. civ., sechestrul asigurător constituie un act întrerupător de prescripțiune, sau numai un sechestrul definitiv.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Regia Autonomă C. F. R. din București, Calea Victoriei Nr. 118 în contra sentinței Nr. 379 din 23 Martie 1931 a Tribunalului Ilfov secția II-a c. c., dată în cauză cu intimata Ana Ivanovici, din București strada Mihail Eminescu No. 5:

Având în vedere actele din dosarul pricinii, precum și susținerile și opunerile părților.

Având în vedere că apelanta a chemat în judecată pe intimată, și prevalându-se de calitatea acesteia de moștenitoare testamentară a defunctului Vasile Ivanovici, a cerut ca să fie obligată să-i plătească suma de 118,153 lei ce Vasile Ivanovici a delapidat-o ca șef al magaziei Atelierelor din Constanța.

Având în vedere că intimata invocând dispozițiunile art. 594 procedura penală a obiectat că acțiunea apelantei, fiind o acțiune ce derivă dintr'un delict, este prescrisă, întrucât dela data de 10 August 1925, de când, din cauza decesului, a încetat urmărirea în contra lui Vasile Ivanovici, și până la data de 11 August 1930, când a fost intentată acțiunea, au trecut mai mult de cinci ani.

Având în vedere că apelanta, fără a contesta aplicabilitatea în speță a prescripției din art. 594 procedura penală, a replicat că termenul acestei prescripții a început să curgă dela 28 Februarie 1927, când judecătorul de instrucție care instruia pricina, a declarat stinsă acțiunea publică; că în atare caz, acțiunea nu este prescrisă de oarece dela această dată și până la intentarea acțiunii, sunt mai puțin de cinci ani; că în tot cazul, prescripția a fost întreruptă prin sechestrul asigurător din 9 Iunie 1924, aplicat asupra averii mobile a lui Vasile Ivanovici prin inscripția ipotecară, din 9 Iunie 1924, luată asupra imobilului din Constanța strada General Petain, proprietatea numitului, și printr'o cerere de executare făcută în contra acestuia pe baza legii de urmărirea.

Având în vedere că Tribunalul a respins acțiunea găsind

că prescripția este împlinită și că n'a fost întreruptă prin nici unu din actele invocate de apelant.

Având în vedere că prin apelul de față Regia Căilor Ferate susține că, potrivit art. 594 procedura penală, termenul prescripției începe să curgă dela cel din urmă act de instrucțiune; că cel din urmă act de instrucțiune este ordonanța din 28 Februarie 1927 prin care judecătorul de instrucțiune a declarat stinsă acțiunea publică deschisă în contra lui Vasile Ivanovici, și că dar, cum dela această ordonanță până la intentarea acțiunii n'au trecut cinci ani, greșit Tribunalul a considerat acțiunea prescrisă.

Având în vedere că după art. 593 și 594 procedura penală acțiunea privată care rezultă dintr'un delict se prescrie, întocmai ca și acțiunea publică, prin cinci ani, socotiți dela data comiterii delictului, sau în caz de instrucțiune ori urmărire, dela cel din urmă act de instrucțiune sau urmărire făcut în cauză.

Având în vedere că în contra lui Vasile Ivanovici a fost deschisă acțiune publică și s'au făcut acte de instrucțiune; că dar, termenul de prescripție al acțiunii Regiei Căilor Ferate, a început să curgă dela cel din urmă act de instrucțiune făcut în contra numitului pe baza acțiunii publice deschise.

Având în vedere că potrivit art. 12 procedura penală, acțiunea publică se stinge prin moartea inculpatului; că această stingere operează de drept, în virtutea legii din chiar momentul morții inculpatului independent de constatarea ori declararea vreunui organ judecătoresc, fiindcă așa prevede legea și așa impune firea lucrurilor; că în atare situațiune, din moment ce acte de instrucțiune nu se pot face în contra unui inculpat decât pe bază de acțiune publică deschisă, și odată ce, după cum s'a arătat, acțiunea publică se stinge, fără îndeplinirea vreunei formalități, prin moartea și din chiar momentul morții inculpatului, urmează că cel din urmă act de instrucțiune, dela care, potrivit art. 594 procedura penală, a putut să înceapă curgerea termenului de prescripție, nu poate fi ordonanța din 28 Februarie 1927 prin care cu mult după decesul lui Vasile Ivanovici, acțiunea publică a fost declarată stinsă, ci acel ultim act de instrucțiune nu poate fi decât ultima cercetare făcută în contra numitului, înainte de deces, de către judecătorul care a instruit afacerea; că așa fiind, Tribunalul n'a greșit, ci a făcut o bună aplicațiune a legii atunci când în contra susținerilor apelantei, a fixat ca punct de plecare termenul de prescripție, ziua decesului inculpatului, nu data ordonanței prin care s'a declarat stinsă acțiunea publică.

Având în vedere că Regia Căilor Ferate mai susține că în tot cazul, Tribunalul a greșit atunci când n'a găsit întrerupt termenul de prescripție prin sechestrul asigurător aplicat de ea asupra averii mobile a lui Vasile Ivanovici, întrucât, — spune Regia — după art. 1865 cod. civil. și sechestrul asigurător, nu numai sechestrul definitiv, cum spune Tribunalul, e un act întrerupător de prescripție.

Având în vedere că părțile, prin felul cum au pus concluziuni, au considerat ca stabilit în drept, că actele întrerupătoare de prescripție din civil sunt acte întrerupătoare și pentru prescripția acțiunii private, intentate de partea civilă, deosebit de acțiunea publică, înaintea instanței civile.

Având în vedere, că pentru o atare situațiune este inutilă în proces discuția făcută de părți, dacă după art. 1865 cod. civil. este act întrerupător de prescripție numai sechestrul definitiv ori are acest caracter și sechestrul asigurător, fiindcă se știe că unul din efectele actului întrerupător de prescripție este că dela data lui începe să curgă imediat o nouă prescripție, și în speță, și această nouă prescripție este împlinită, deoarece dela data de 9 Iunie 1924, când a fost aplicat sechestrul, până la data intentării acțiunii — 11 August 1930, — au trecut mai mult de cinci ani; că de o inter-

vertire a prescripției, din prescripția de cinci ani, în prescripția de 30 ani, nu poate fi vorba, fiindcă potrivit art. 1905 cod. civil. numai prescripțiile mici de șase luni și de un an, se intervertesc, în cazurile prevăzute de acest text de lege; că deci chiar admitând că și sechestrul asigurător e un act întrerupător de prescripție, susținerea apelantei cum că acțiunea nu e prescrisă de oarece prescripția a fost întreruptă prin sechestrul și că dar Tribunalul a greșit atunci când, a respins acțiunea ca prescrisă, tot nefundată este.

Având în vedere că apelanta a mai susținut că acțiunea nu poate fi considerată prescrisă și pentru motivul că termenul de prescripție a fost întrerupt atât prin faptul constituirii ei ca parte civilă înaintea Parchetului Tribunalului Constanța, cât și prin inscripția ipotecară ce ea, potrivit legii contabilității publice, a luat-o asupra imobilului lui Vasile Ivanovici, din Constanța.

Având în vedere că ambele susțineri sunt nefundate; că într'adevăr, susținerea bazată pe constituirea de parte civilă e nefundată fiindcă după cum s'a arătat dela ultimul act de instrucțiune, făcut, înainte de decesul lui Vasile Ivanovici, de către judecătorul de instrucțiune care a instruit plângerea prin care apelanta s'a constituit parte civilă, și până la data introducerii acțiunii considerată prescrisă de Tribunal, au trecut mai mult de cinci ani, așa că întreruperea de prescripție operată prin faptul constituirea apelantei ca parte civilă, a rămas fără nici un efect în proces; că în ce privește susținerea bazată pe luarea inscripției, e neîntemeiată dintr'un îndoit punct de privire: întâi, fiindcă luarea unei inscripții nu e un act întrerupător de prescripție, în sensul art. 1865 cod. civil; al doilea, pentru că, chiar dacă ar fi, dela data de 9 Iunie 1924, de când a fost luată inscripția, a început să curgă o nouă prescripție, care și ea a fost împlinită până la intentarea acțiunii, care n'a avut loc decât la 11 August 1930.

Având în vedere că față cu cele ce preced, apelul în contra sentinței Tribunalului prin care prescripția a fost considerată împlinită, este nefondat și cată a fi respins cu 1000 lei cheltueli de judecată.

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Coman Negoescu, Curtea respinge ca nefundat apelul, etc.

(ss) N. N. Ioanid, A. Lerescu, C. Negoescu.

Grefier, (ss) A. Mihăescu

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența de la 6 Aprilie 1932

Președinția D-lui M. POSSA, Consilier

Soc. Adevărul cu François Beheuneck:

Deciziunea Civilă No. 70

Operă literară și artistică. Reproducere indirectă fără autorizarea autorului. Sancțiune. Art. 2 și 12 Convenția dela Berna; art. 2 al legii pentru protecțiunea proprietății literare și artistice române din 28 Iunie 1923.

1. *Relatarea într'o publicațiune a unei expedițiuni în regiuni necunoscută, precum este lucrarea reclamantului, constitue prin observațiunile persoanele, cât și prin metoda expunerii și stilului ei, o producțiune literară protejată de art. 2 al Convențiunii dela Berna și art. 2 al legii române din 28 Iunie 1923.*

2. *Potrivit art. 12 din Convențiunea dela Berna, sunt interzise, apropiierile indirecte, neautorizate ale unei opere literare, constituind fie în reproducerea acelei opere în aceeași formă, fie cu schimbări, adăugiri sau scutiri neesențiale pentru a-i da caracterul unei opere originale noi.*

În speță, din raportul de expertiză, constatându-se

că s'a tradus când pagini întregi, când unele crâmpée, nu este vorba numai de o compilațiune și micș fapte diverse sau informațiuni și deci constituie o apropiere indirectă, prohibită de art. 12 al Convențiunii dela Berna.

Curtea.

Asupra apelurilor conexe, declarate de Societatea anonimă „Adevărul” și de către Dr. Francois Behouneck, în po-triva sentinței no. 639 din 1931 a Tribunalului l'foy secția IV c. c., al cărui dispozitiv este:

„Admite în parte acțiunea intentată de Dr. Fr Behouneck, contra pârâtei Societăți Anonime „Adevărul” declară lucrarea „Tragedia dela Polul Nord. Destăinuri senzaționale ale expedițiunii Nobille”, editată și tipărită de Societatea anonimă „Adevărul”, ca o reproducere ilicită a cărții reclaman-tului „Sieben Wochen auf der Eisschelle”, (șapte săptămâni pe ghețuri). Declară confiscate toate exemplarele din sus menționata lucrare pusă în vânzare sau destinate vânzării, în mâinile oricui s'ar găsi. Obligă pe Societatea pârâtă „Adevărul”, să plătească reclaman-tului cu titlu de daune, suma de 70.000 lei, plus 20.000 lei cheltueli de judecată”.

Având în vedere că Societatea „Adevărul”, susține în apelul său, că lucrarea „Tragedia dela Polul Nord”, în sub titlul „destăinuri senzaționale asupra expediției Nobille”, apărută în editura sa, fără nume de autor, nu este o reproducere ilicită a lucrării Dr. F. Behouneck, „Sieben Wochen auf der Eisschelle”, ci o compilație din mai multe lucrări publicate asupra aceluiaș subiect, de către diferiți participanți ai expediției Nobille, și care ca atare nu este ilicită; că ea nu consistă decât în relatarea unor fapte diferite, permisă atât prin art. 47 din legea asupra proprietății literare și artistice din 28 Iunie 1923 cât și prin art. 8 al Convențiunii dela Berna din 1886; că raportul făcut în cauză de către expertul numit de Tribunal, nu poate fi luat în seamă, deoarece a fost alcătuit fără citarea părților, contrar dispozițiilor art. 218 pr. civ., precum și pentru faptul că el cuprinde aprecieri cari intră numai în căderea instanței judecătorești; că în fine, reclaman-tul nu a suferit nici o daună.

Considerând că, relatarea într'o publicațiune a unei expedițiuni în regiuni necunoscute, precum este lucrarea reclaman-tului, constituie prin observațiunile personale, cât și prin metoda expunerii și stilul ei, o producțiune literară dintre acele protejate prin art. 2 al convențiunii dela Berna și art. 2 al legii române din 28 Iunie 1923.

Considerând că, potrivit art. 12 din convențiunea dela Berna, sunt interzise ca fiind coprinse printre reproducerele ne-permise, apropierea indirecte, neautorizate ale unei opere literare consistând în reproducerea acelei opere în aceeași formă sau chiar sub o altă formă cu schimbări, adăugiri sau scurtări neesențiale și fără a prezenta caracterul unei opere originale noi.

Că în aceste cazuri, nu importă limba în care se face reproducerea operei unui autor, deoarece nici transpunerea unei lucrări originale într'o altă limbă nu este îngăduită fără autorizățiunea autorului.

Având în vedere că prin raportul de expertiză din dosar, se stabilește în fapt că, cel puțin 3/8 din textul cărții editate de Societatea „Adevărul” nu ar putea exista fără existența cărții reclaman-tului în forma ei specifică... și că din această din urmă s'au tradus pagini întregi, când numai crâmpée separate, formând în totul, prin omisiuni și adăugiri un amestec cu aparența unei originalități.

Că pe de altă parte, din acelaș raport de expertiză și din traducerele certificate de Ministerul Afacerilor Straine, depuse la dosar, rezultă că pasagiile traduse, fiind luate din cuprinsul întregii lucrări a Dr. Behouneck, reproduc astfel

în general, conținutul cărții sale, și că prin urmare nu poate fi vorba în speță numai de o compilațiune.

Considerând că raportul de expertiză, din cauză, nu poate fi înlăturat, pentru motivul că expertul nu a citat părțile litigante la alcătuirea lui, deoarece expertiza sa consistând nu într'o lucrare la fața locului, ci într'o operă de birou, pentru care nu erau necesare lămuriri de fapt din partea litiganților, nu ar fi aplicate dispozițiile art. 218 pr. civ.

Că obligațiunea apelantei (după art. 218 pr. civ.), că raportul de expertiză ar coprinde constatări de competența instanțelor judecătorești, trebuie de asemenea înlăturată de care ce în aceļ raport se găesc în cea mai mare parte, simple constatări de fapt și că Curtea nu s'a întemeiat decât pe aceasta în judecata sa.

Având în vedere obiecțiunea apelantei, că în lucrarea sa nu se relatează decât niște fapte diverse a căror povestire nu constituie pentru nimeni un drept exclusiv.

Considerând că din textul art. 47 din legea din 28 Iunie 1923, rezultă că numai faptele diverse și informațiunile apărute în ziare sau reviste pot fi reproduse, fără nici o autorizare, dar cu obligațiunea de a se indica ziarul sau revista din care au fost luate.

Că în acelaș sens, convențiunea dela Berna dispune prin art. 9 al. ultim că protecțiunea sa nu se aplică știrilor zilei sau faptelor diverse, când acestea au caracterul unor simple informațiuni de presă.

Că prin urmare nici unul din aceste texte nu-și poate avea aplicațiunea în speță, lucrarea d-rului Behouneck nefiind apărută într'un ziar sau revistă și neavând caracterul unor simple informațiuni de presă.

Că așa fiind, reproducerea acestei cărți, în limii generale în limba română, fără autorizarea autorului constituind o apropiere indirectă, prohibită de art. 12 al convențiunii dela Berna, urmează a se examina cuantumul daunelor cauzate autorului ei.

Având în vedere că Tribunalul a fixat aceste daune la suma de 70.000 lei, apreciind că reclaman-tul a fost privat prin lucrarea publicată în editura Societății „Adevărul”, în primul rând de a desface în România 400 de exemplare din lucrarea originală la care ar fi avut un beneficiu de 20 la sută asupra prețului cărții, adică 22.400 lei, iar în al doilea rând că a fost privat de un beneficiu de 48.000 lei ce ar fi putut avea din vânzarea unei traduceri românești autorizate ce s'ar fi putut desface în 2000 de exemplare a câte 120 lei volumul.

Având în vedere că, asupra acestui punct au declarat apel atât reclaman-tul Dr. Behouneck cât și pârâta Societatea „Adevărul”, cel dintâi susținând că beneficiul realizat din vânzarea cărții sale ar fi fost mult mai mare dat fiind numărul exemplarelor ce arată că s'au desfăcut în Germania, Italia și Suedia, iar cel de al doilea susținând că reclaman-tul nu a suferit nici o daună.

Având în vedere că din depozițiile martorilor Teodorescu-Braniște, N. Ioanițiu, H. Penchas, M. Toneghin, V. Demetrius și H. Steinberg reese că vânzarea unei traduceri nu implică întru nimic vânzarea cărții originale, de oare ce se adresează unui alt cerc de cititori.

Că pe lângă aceasta, reclaman-tul nu a făcut dovada în fapt că, din lucrarea originală nu s'a vândut numărul de exemplare care s'ar fi putut desface în mod normal în România, căci arătarea numărului exemplarelor desfăcute în alte țări și deci în alte condițiuni, nu poate fi concludentă în cauză.

Că așa dar, nu este cu nimic stabilit că reclaman-tul a suferit vreun prejudiciu în vânzarea lucrării sale originale, din cauza existenței lucrării românești, editată de Societatea „Adevărul”.

Având însă în vedere că autorul anonim al lucrării in-

criminată nu-și putea realiza intențiunea de a aduce la cunoștința cititorilor români în limba română cuprinsul cărții reclamantului, în totul sau în parte, decât obținând autorizațiunea acestuia.

Că prin aparițiunea lucrării sale, fără permisiunea autorului, acesta din urmă a fost privat de beneficiul ce l'ar fi putut reclama pentru autorizarea redării cărții sale în limba română.

Că din depozitiile martorilor, Teodorescu-Braniște, I. Șaraga, N. Ioanițiu, H. Pencas și N. Toneghin, rezultă că pentru obținerea autorizațiunei de traducere, se plătește autorului o sumă fixă care după depozitiunile martorilor Teodorescu-Braniște, Șaraga, Ioanițiu și Toneghin, variază între 3000 franci și 20.000 lei.

Că deci luând ca cifră medie suma de 10.000 lei și ținând seamă de arătările martorului V. Toneghin, că pentru traducerea din limba germană se plătește ceva mai mult de cât pentru traducerile din limba franceză, Curtea apreciază la 12.000 lei suma pe care reclamantul ar fi putut-o obține pentru autorizarea fie a traducerii cărții sale, fie a redării ei în parte, în românește.

Având în vedere că la aceasta reclamantul obiectează, că, arătările martorilor sus citați nu sunt demne de credință, deoarece autorii lor sunt în legătură cu Societatea „Adevărul”, iar Societatea „Adevărul” obiectează că, reclamantul nu a suferit un prejudiciu deoarece beneficiul ce l'ar fi putut avea, autorizând publicarea traducerii lucrării românești, îl poate avea și de aci înainte, autorizând traducerea operei sale, căci două traduceri se pot desface în acelaș timp fără a se exclude una pe alta.

Având în vedere că dintre martorii audiați unii sunt în raporturi de cont curent cu societatea „Adevărul”, rezultând din conșignațiuni de mărfuri, cum este martorul Steinberg, alții conduc Societăți anonime ce sunt în cont curent cu Societatea „Adevărul”, din cauza aceluiași operațiuni comerciale, precum sunt martorii I. Șaraga, N. Ioanițiu și V. Toneghin, altul are numai cărți în conșignațiune dela apelantă, și anume martorul Pencas; că martorul Teodorescu-Braniște este redactor la ziarul „Adevărul”, iar V. Demetrius nu are nici un raport cu apelanta.

Că așa fiind, nici unul dintre acești martori nu este debitor al Societății apelante decât pentru marfa ce o are în conșignațiune; că însă raporturi de această natură nu sunt suficiente pentru a arunca suspiciunea asupra depunerilor lor; că de altfel unii dintre dânșii nu au nici un raport personal de afacere, cu apelanta; că situațiunea de redactor la ziarul „Adevărul”, proprietatea apelantei, nu creiază o legătură de natură de a suspecta arătările acestei persoane; că situațiunile ce au toți acești martorii fac din potrivă, să se pue temei pe depozitiile lor, astfel că obiecțiunea apelantului este nefondată.

Având în vedere că, deoarece cartea reclamantului nu putea fi utilizată fără permisiunea autorului prin singurul fapt al folosirii lucrării sale în condițiunile în care s'au stabilit, în speță i s'a cauzat reclamantului un prejudiciu echivalând cu suma ce ar fi putut obține pentru acordarea autorizațiunei sale, astfel cum a fost mai sus stabilită.

Că acest prejudiciu trebuie reparat de Societatea „Adevărul”, indiferent dacă reclamantul ar mai putea concede și altuia un drept de folosire sau de traducere a cărții sale.

Că de altfel reclamantul a fost privat prin faptul Societății „Adevărul”, de dreptul de a autoriza o nouă redare sau traducere a cărții sale, căci deși martorii Teodorescu-Braniște și I. Șaraga declară că se pot desface în acelaș timp două traduceri ale aceleiași opere, totuși nu este aceasta cazul în speță, căci martorii se referă în exemplele pe cari le dau la autori consacrați precum sunt Benjamin Constant

și Tolstoi și la opere de literatură pură și de o reputație bine stabilită, precum este Ana Karenin.

Că așa dar obiecțiunea Societății „Adevărul” nefiind fondată, această apelantă urmează a fi obligată la plata sumei stabilite mai sus, pentru reparațiunea prejudiciului cauzat reclamantului.

Că prin urmare, apelul său cată a fi admis în parte, iar apelul reclamantului a se respinge ca nefondat.

Având în vedere și cererea apelantei de cheltueli de judecată pe care Curtea le compensează cu acele obținute de reclamant la prima instanță.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier M. Possa, Curtea respinge ca nefondat apelul făcut de reclamantul Dr. Fr. Behouneck, în contra sentinței civile no. 639 din 1931 a Tribunalului Ilfov secția IV-a c. c.; admite în parte apelul făcut de pârâta Societatea anonimă „Adevărul”, în contra aceleiași sentințe, pe care o reformează în parte și reduce daunele acordate reclamantului Dr. Fr. Behouneck la suma de lei 12.000.

Compensează cheltuelile de judecată acordate reclamantului la prima instanță cu acelea cuvenite apelantei societatea anonimă „Adevărul”.

(ss) M. Possa, Ștef. M. Mihăileanu, V. Bordeianu.

NOTA. — Soluțiunea dată de Curtea de Apel este perfect juridică și conform convențiunilor și legii române pentru protejarea proprietății literare și artistice din 28 Iunie 1923.

În adevăr, aceste legiuiri a voit să acorde protecțiuni operelor literare și artistice originale, fie române, fie străine, fie că pe cale de compilațiune sau plagiat și-ar însuși substanța lor, dându-le ca opere originale noi.

În deosebi, astăzi, când cetitorilor le plac lucruri senzaționale, fapte sau evenimente din țări necunoscute, sunt anumiți reporteri sau improvizați autori, care, fără nerușinare își însușesc opera altora și prin cele mai diabolice mijloace, caută să o prezinte ca a lor originală, știind că le rentează bine, — sancțiunea legii este deci binevenită.

Cunosc opera unui scriitor care se bucură de multă faimă, care nu este decât o compilațiune după autorii străini, uneori pagini întregi — și care numai în urma unui examen atent, vezi că este un furt, însușindu-și munca altora — schimbând pe ici pe colo forma sau omitând anumite detalii.

Ori, aceste procedee, pe care în rare cazuri cetitorii setoși de senzațional, le pot evidentia, trebuiesc incriminate cu toată asprimea legii, de către autorii cari au fost puși la contribuțiune, fără autorizarea lor.

În deosebi, ar trebui luate măsuri și contra traducerilor cari maltratează textul original, fie că au sau nu autorizațiunea autorului, de către traducători nepregătiți, cari nu numai că nu cunosc suficient limba din care traduc, dar nici pe aceea în care traduc.

În general, marile edituri, cari comercializează astfel de traduceri, arare-ori exercită un control riguros sub acest raport.

Iată pentru care temeiuri aprobăm soluțiunea dată de Trib. Ilfov și menținută de Curtea de Apel București, căci astfel de sancțiuni vor pune pe viitor frâu acelor scriitori, cari doritori de a se face celebri — își însușesc munca altora dând-o drept a lor — în prejudiciul acestora.

E. C. DECUSARA,

TRIBUNALUL ILFOV SEC. IV C. C.

Audiența dela 30 Noembrie 1932

Președenția d-lui B. SCONDACESCU, Președinte

Sentința penală No. 2745

Injurii și ultragii aduse prin scris într'o broșură, religiei și membrilor clerului, Instanța competentă.

Când într'o poemă în versuri apărută în broșură, se provoacă la dispreț contra religiei dominante, profesorului și expresii ocărtoare la adresa membrilor clerului; fapte prevăzute de art. 181 al. 1 și 299 al. 2 cod. penal, aceste delict, fiind comise pe calea publicității, trebuie considerate delict de presă și în consecință, potrivit art. 105 Constituție, intră în competența Curții cu jurați.

Tribunalul.

Având în vedere acțiunea publică deschisă contra inculpaților Alexandru Stoicescu și Gheorghe Virgil Vasilescu prin rechizitorul d-lui Prim Procuror al Trib. Ilfov No. 47030 din 1932, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 181 al. 1, 299 al. 2 c. pen combinat cu art 40 cod. penal.

Având în vedere actele dosarului, susținerile inculpaților în instanță și concluziunile d-lui Procuror.

Având în vedere că din toate acestea se constată în fapt următoarele:

Inculpații printr'o broșură cu titlul „Anatema“ scrisă în versuri, au provocat la dispreț religioasă dominantă, aducând injurii și expresii ocărtoare contra membrilor clerului.

Având în vedere, că azi în instanță, inculpații prin apărătorii lor au cerut ca Tribunalul să-și decline competența în favorul Curții cu Jurați, întrucât este vorba de un delict de presă.

Considerând că într'adevăr, conform art. 105 din Constituție, juriul e statornicit în toate materiile criminale și pentru delictele politice și de presă.

Că întrucât fapta ce se pune în sarcina inculpaților constituie elementele delictului de presă, Tribunalul urmează a-și declina competența, dispunând trimiterea dosarului cu toate actele, d-lui Prim procuror al Tribunalului Ilfov pentru a sesiza instanța competentă.

Pentru aceste motive, Tribunalul declină competența, etc.

(ss) B. Scondăcescu, Raul Bercea

Grefier, (ss) Dumitrescu

NOTA. — Legiuitorul constituant, tratând materia delictelor de presă, n'a dat definiția acestor delict, după cum n'a definit nici delictele politice. Nu însemnează însă că ele nu pot fi definite; și e probabil că aceasta va fi sarcina legiuitorului de mâine, chemat să întocmească legea specială a presei, anunțată prin pactul fundamental.

Portalis zicea că o lege asupra delictelor de presă e absurdă; ar fi ea și cum în materie de asasinat s'ar propune o lege asupra delictelor cu sabia sau pistolul; e interzis să asasinezi, instrumentul care servește să comiți crima nu-l schimbă natura; tot așa e interzis să calomniezi, fie cu graiul, fie cu scrisul sau cu presa care servește să comiți delictul. Instrumentul nu-i alterează esența.

Pără îndoială, calea este indiferentă. E vorba de manifestarea culpabilă a unei idei periculoase sau vătămătoare. Și cum delictele de presă nu sunt în definitiv decât delict ordinare comise pe calea presei, cu acest titlu ele pot fi rânduite printre infracțiunile de drept comun, păstrându-le privilegiile de cari se bucură. La noi, cele mai multe sunt prevăzute în codul

penal. Principiul numai al libertății presei s'a pus în Constituție. Dece? Legiuitorul constituant a arătat simpatie presei, i-a acordat avantajii, căci avea prezente în memorie măsurile de rigoare și condamnările draconice care lovise înainte vreme pe ziariști. De aceea a înțeles să reacționeze contra abuzurilor la care dăduse naștere urmările și să garanteze libera manifestare a opiniilor contra exceselor stăpânirii.

Speța de mai sus, ivită la trib. Ilfov, merită o examinare, nu ca să justificăm competența juraților în materie de presă, ci ca să recunoaștem criteriul distinctiv care ne preocupă.

Doi autori, printr'o poemă scrisă în metru antic, publicată în broșură sub titlul „Anatema“, îndeamnă pe cititori la dispreț contra bisericii, proferând injurii la adresa slujbașilor ei, a credinței și atacând pe Dumnezeu. Cel puțin așa sunt învinuiți prin rechizitorul parchetului, care îi trimite în judecată corecțională, potrivit art. 181 al. 1 și 299 al. 2 c. penal.

Se impune deci să cercetăm natura intrinsecă a delictului de presă și elementele lui constitutive.

După regretatul C. Dissescu, delictul de presă nu e o infracțiune *sui generis*, care să se distingă de celelalte prin natura lui intrinsecă; *ci e o infracțiune de drept comun, căreia presa i-a servit de instrument.*

Doctrina aceasta nu e nouă. Ea datează dela nașterea libertății presei, adică dela marea Revoluție franceză și a servit de bază diverselor legi succesive.

Delictul de presă e o emanațiune a facultății de a gândi. Oricare ar fi forma acestei manifestări, ideea culpabilă și deci natura intrinsecă a delictului, rămâne evident aceeași. Nu e un delict de o natură specială — deși e guvernat, uneori, de o lege specială. E un delict ordinar, care se compune din aceleași elemente: *faptul și intenția*. Singura deosebire e că, de unde la celelalte infracțiuni același individ conține și execută, aci executarea rezultă din întrebuințarea unui mijloc mecanic, care nu e la dispoziția celui ce conține. Dar din faptul că pentru realizarea lui, cere concursul a cel puțin două persoane: autor și tipograf, nu urmează că natura delictului e diferită.

Care sunt elementele componente ale delictului?

1) *Manifestarea abuzivă a unei idei, a unui sentiment, a unei păreri.* 2) *Intențiunea culpabilă.* 3) *Intrebuințarea presei* (mașina de tipărit), 4) *Publicitatea*, condiție externă a delictului, element material, deși culpabilitatea — deci elementul intern — rezultă din intenția autorului, din manuscris, 5) *Prejudiciul, real sau posibil.*

Va să zică, găsim trăsături distinctive, după cari putem recunoaște și deosebi aceste delict, în legislația noastră. Ele sunt caracterizate prin publicitatea dată gândirii și prin instrumentul care servește la comiterea lor. Căci numai atunci abuzul dreptului de manifestare și de răspândire a ideilor poate atrage sancțiuni represive, când el întrunește elementele unui delict prevăzut de codul penal. Presa e un simplu *mijloc de executare* a infracțiunii; aceasta din urmă poate fi *orcare* din numeroasele fapte prevăzute dealungul codului penal sau în alte legi represive.

În cunoscuta sa operă, „Code explicqué de la presse“, Barbier se exprimă astfel:

„Les crimes et délits qu'on designe sous la qualification de délits de presse ou de publication, consistent essentiellement dans la manifestation d'une pensée rendue publique, avec l'intention de nuire, soit à l'aide de la presse, soit à l'aide de l'écriture ou d'un autre mode de publication“.

Iar Garraud (vol. IV no. 141) spune că aceste delictive nu sunt infracțiuni *sui generis*, diferind de celelalte prin natura lor intrinsecă. Sunt delictive ordinare și caracterul lor distinctiv rezidă numai în *modul lor de executare*.

„En résumé, les délits de presse ou de publication proprement dits sont les manifestations de pensée, dont la publication, faite avec l'intention de nuire, sont réprimées par les lois sur la presse”.

Desigur că acest punct de vedere se putea susține în Franța, unde legea presei din 1881, reglementând complet materia, a abrogat textele din codul penal care incriminau faptele de atac la morala religioasă, provocare de ură și dispreț contra guvernului și alte delictive arbitrare, „reminiscente din vechile legislații, rătăcite în legile noi”.

Conform art. 105 din Constituție, „juriul e statornic în toate materiile criminale și pentru delictivele politice și de presă, afară de cazurile prevăzute în Constituția de față”.

Cazurile excepționale la care se referă ultima parte a acestui text, sunt cele din art. 26.

Pornind dela principiul că unul din elementele delictului de presă trebuie să fie o *gândire exprimată*, Înalta Curte de Casație a decis că nu toate delictivele comise prin presă, sunt delictive de presă și deci deferite judecării juriului, ci numai acelea prin care, în mod abuziv, se manifestează o idee sau o opinie.

Așa violarea unui drept de proprietate literară, delictul de contrafacere, se judecă de instanța ordinară, (Cas. I, dec. 370 din 1910) abațerile dela regimul administrativ al presei de asemenea, (Cas. II, dec. 1027 din 1901).

„Atunci când presa servă ea mijloc de a reproduce scene obscene, atingând simțul moral fără nici o gândire exprimată, pentru asemenea fapt nu se poate invoca beneficiul jurisdicțiunii juriului.

Prin urmare, faptul de a pune în vânzare cărți poștale ilustrate pornografice, cum și publicațiuni cari conțin diferite reproduceri fotografice de nuduri feminine, după natură, este de competența instanțelor ordinare de a fi judecate. (Cas. II, dec. 2605 din 1909). Acest punct de vedere a fost menținut și mai târziu, după cum la fel s'a decis și în materie de șantaj comis prin presă.

Teoria aceasta, pe care n'o împărtășim, va forma obiectul unui studiu separat. Pentru moment, conchidem că soluțiunea trib. în afacerea citată a autorilor poemei „Anatema”, este pe deplin justificată, oricât motivarea incompletă a sentinței ar lăsa de dorit.

M. GRAUR.

CURTEA DIN DOUAI 11 Aprilie 1932

Locatar principal. Responsabilitatea în cazul sublocățiunii, când ocupația se prelungește și după expirarea contractului.

Locatarul principal, care subînchiriază, rămâne ținut față de proprietar de execuția obligațiilor rezultate din închiriere, ca și când ar ocupa el imobilul. Convențiile intervenite între chiriaș și subchiriaș sunt complet străine proprietarului. La expirarea contractului, chiriașul principal se găsește astfel ținut la indemnizația de ocupație din cauza nerestituirei imobilului de către subchiriaș. Obligația există, chiar dacă închirierea principală autoriza subînchirierea.

(Din Rev. trim. de dr. civil No. 4 din 1932, pag. 1121).

NOTA. — O primă chestiune, pe care o ridică acțiunea introdusă de proprietar contra unui subchiriaș, este chestiunea, dacă acțiunea este oblică sau directă.

O altă chestiune ridicată de această acțiune, este chestiunea, dacă locatarul principal mai poate să răspundă de faptele sublocatarului, când în contractul de închiriere s'a prevăzut dreptul de subînchiriere.

Prima chestiune este supusă discuției în Franța. Discuția a fost și la noi, înainte de legea propr. din 1903. Legea proprietarilor însă, prin art. 15 a curmat această discuție. După art. 15 din această lege, proprietarul are o acțiune directă contra subchiriașilor sau cesionarilor, pentru orice pretenții avute contra locatarilor principali. Față de această dispoziție deci, la noi nu se mai pune chestiunea, dacă acțiunea proprietarului contra sublocatarului este o acțiune directă sau oblică.

În legătură cu chestiunea două, observăm că art. 17 din legea proprietarilor arată, că dacă proprietarul a primit sublocăția sau cesiunea contractului, locatarul principal este considerat ca descărcat față de locatarul său.

După acest articol, nu simpla înscriere în contract a clauzei, că subînchirierea este permisă, face ca locatarul să fie descărcat, când acesta subînchiriază. Pentru a opera descărcarea, proprietarul trebuie să accepte subînchirierea făcută. Consimțământul proprietarului în cazul acesta se dă asupra unui act individualizat. Numai știind cine este persoana subchiriașului, proprietarul poate să aprecieze, că nu mai este nevoie să fie ținut și locatarul principal, de obligațiile rezultând din închiriere.

Deci clauza din contractul de închiriere, că subînchirierea este permisă, nu exonerează pe chiriașul principal, după ce a subînchiriat, de obligațiile din contractul de închiriere, numai prin faptul existenței acestei clauze.

Exonerarea se produce numai, când după subînchiriere, proprietarul înțelege ca subchiriașul să răspundă de obligațiile contractului, nu și locatarul principal.

HARITON UDREA,
Jude Trib. Ilfov

† ȘTEFAN PRAPORGESCU

Necrolog ¹⁾

Ce tristă, ce dureroasă, și descurajată apare învățătura pe care întâmplările se însărcinează s'o dea pentru viața chinuită de griji, străbătută de ideal sau agitată de patimi a unei făpturi omenești!

În fie-care clipă, marele mister al morței, — în fața căruia marginitele puteri de înțelegere ale minței noastre se transformă în credință — ne pândește, pentru a pune capăt grijilor, a frânge aripile idealului sau a demonstra deșărțaciunea pasiunilor.

Sunt 10 zile de când la tribuna Ministerului Public, în numele societății, rostiam cuvântul de apărare al legii, într'un pretoriu al justiției în care prezența în scaunul de judecată a lui Ștefan Praporgescu aducea contribuția ei de în-

¹⁾ Normativul revistei noastre, impunându-ne să reproducem, sub formă de necrolog, discursul funebru rostit de d-l procuror Gică Ionescu la înmormântarea regretatului său coleg, — cerem scuze vorbitorului, pentru ușoarele prefaceri la cari a trebuit să fie supus manuscrisul primit la redacție.

credere și prestigiu. Azi am strivifoarea însărcinare să exprim în aceste rânduri durerea pe care colegii lui, magistrați ai Curții de Apel din București, o resimt în fața mormântului care i s'a deschis așa de timpuriu.

Dacă ași vrea să fixeze dominantele vieții lui Ștefan Praporgescu în cadrul fatal necomplet și limitat al câtorva cuvinte, ași trebui să spun că viața lui întreagă s'a resimțit de două influențe: afecțiunea filială sau mai complet sentimentul de familie și devotamentul pentru cariera magistraturii.

Dacă iubirea părintească și venerațiunea din partea copiilor intră în ordinea firească a lucrurilor, aceste sentimente au luat în familia colegului nostru proporțiile impresionante ale unei adevărate credinți. Părinții lui, cari oferă cel mai nobil și reconfortant exemplu de viață trăită în religia creatoare a iubirii și a muncii, l-au crescut de copil și l-au înconjurat mai apoi într'o atmosferă de căldă și mângâietoare tandrețe. Ei au condus cu grije cei dăntâi pași ai lui înanii de pregătire și de formațiune sufletească ai copilăriei și au continuat să-l urmărească mai târziu, în cariera lui, atât cu apropierea lor proteguitoare, cât și cu toată dragostea, cu toată mândria și cu toate speranțele lor.

Ștefan Praporgescu a simțit, a înțeles și s'a pătruns de această formă superioară a educațiunii, care a născut în sufletul lui, o adevărată comoară de iubire și de simțire. Această iubire și această simțire, larg revărsată în sânul familiei, — care era și mai mult unită parcă, prin dragostea și prin îndreptățița mândrie concentrate asupra lui, — au creiat și caracteristicile felului său de a fi în societate, între prieteni și în îndeplinirea datoriei.

Născut la Botoșani în 22 Oct. 1884, sfârșește studiile liceale în acest oraș și obține licența în drept la Universitatea din Iași, care, mai târziu, îi decerne și titlul de doctor.

La 24 de ani, în avântul încrezător al tinereții, simțind nevoia sufletească de a servi un mare și nobil ideal, se îndreaptă spre magistratură, este numit supleant la Botoșani, în ziua întâia a aceleiași luni a lui Maiu, care, după alți 24 de ani, trebuia să fie și luna cuprinzătoare a ceasului din urmă al vieții sale;

Judecător mai apoi la Hârlău și la Bucecea, este procuror la Râmnicu-Sărat în Februarie 1917. Judecător de instrucție la Bazargic, judecător de tribunal la Caracal, Praporgescu, în toate aceste formațiuni, face figură de magistrat modern, conciliind armonios litera rece a legii cu un spirit de generoasă comprehensiune a sufletului omenesc.

În 1921, el se înrolează în legiunea de intelectuali pe care statul român a trimis-o peste

Carpați, pentru a desăvârși, printr'o operă de cucerire morală, acțiunea de recuperare a teritoriului național. Prim-președinte la Sibiu și apoi la Cluj, consilier la Curtea de Apel din Oradea Mare, Ștefan Praporgescu ne-a reprezentat cu demnitate și cu strălucire, într'un mediu și într'un loc, unde eră mai mult ca ori unde simțită nevoea de afirmațiune a tradiției de înaltă probitate, de cultură latină și de mândră independență a magistraturii noastre.

Chemat în 1929 la Curtea de Apel din București, el îndeplinește pe rând funcțiunile de procuror, de procuror general și de consilier. El a contribuit aci, prin munca lui continuă prin experiența și prin pregătirea lui profesională, la opera de jurisprudență pe care Curtea noastră o pune în fiecare zi în serviciul ideii de ordine și de justiție socială.

Prin o crudă, nemiloasă și neînțeleasă hotărâre a destinului, viața lui a fost curmată în epoca superbă a deplinei bărbății, epocă ce deschidea larg perspectiva promițătoare a su-premelor avânturi și a marilor realizări.

Ștefan Praporgescu a murit servind până în ultima clipă ideea de justiție.

Și îl plângem pentru pierderea pe care o încearcă slujitorii ei, îl plângem pentru golul de neîmplinit pe care îl lasă în inima alor lui, îl plângem pentru viața lui stinsă așa de fulgerător, așa de timpuriu și așa de dureros!..

GICA IONESCU

Procuror la Curtea de Apel, București

A apărut:

OBSERVAȚIUNI ASUPRA ANTEPROIECTULUI CODULUI CIVIL: PERSOANELE ȘI FAMILIA, de Dr. Carol Nesselrode, judecător-Consilier Tribunalul Bihor.

Studiul formează o broșură de 24 pagini, tipărite pe hârtie velină la Tip. Scrisul Românesc-Oradea.

A apărut:

PACTUL DE LA PARIS (Briand-Kellog) de d. Richard F. A. Hillard, Dr. în drept, avocat. București 1933.

Prețul 120 lei

A apărut: în Editura Curierul Judiciar

CODUL FINANTELOR LOCALE de Romul G. Popp Doctor în Drept, Avocat Rapor or la Cameră la Legea Finanțelor Locale.

CUPRINZAND:

LEGEA PENTRU ORGANIZAREA FINANTELOR LOCALE publicată în Monitorul Oficial No. 88 din 14 Aprilie 1933, explicată și comentată, însoțită de debaterile pe lamentare, Expunerea de Motive, Avizul Consiliului Legislativ, Raportul dela Cameră și Senat discursurile subsecretarului de Stat dela Ministerul de Int rne și a Raportorului în Adunarea Deputaților, leg le și jurisprudența în legătură cu finanțele locale și un Index alfabetic.

LEGEA ASUPRA CONTABILITĂȚII PUBLICE ȘI ASUPRA CONTROLULUI BUGETULUI ȘI PATRIMONIULUI PUBLIC.

LEGEA PENTRU PERCEPEREA ȘI URMARIREA VENITURILOR PUBLICE.

Prețul 150 lei